STOP KILLING US SLOWLY

En forskningsrapport om de motivationsfremmende foranstaltninger og kriminaliseringen af afviste asylansøgere i Danmark.

Freedom of Movements Forskningskollektiv.

FORSKNINGSKOORDINATOR:
Julia Suárez-Krabbe, lektor, Kultur- og Sprogmødestudier,
Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab,
Roskilde Universitet.

FORSKNINGSDELTAGERE:
Julia Suárez-Krabbe, lektor, Kultur- og Sprogmødestudier,
Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab,
Roskilde Universitet;

Annika Lindberg, PhD studerende, Institut for Sociologi,
Bern Universitet;

José Arce-Bayona, MA studerende, Global Refugee Studies,
Aalborg Universitet.

STOP KILLING US SLOWLY

En forskningsrapport om de motivationsfremmende foranstaltninger og kriminaliseringen af afviste asylansøgere i Danmark.

KJÆRSHOVEDGAARD

Forfatternes forord *s. 4.*

Resumé *s. 6.*

DEL I

Introduktion *s. 8.*

Udvisningscentre og juridisk strandede migranter *s. 12.*

Hvorfor bliver man juridisk strandet? *s. 14.*

Ude af stand til at vende tilbage

Ude af stand til at rejse videre

Rammer og struktur i udvisningscentrene *s. 18.*

Udvisningscentrenes problematiske karakter *s. 20.*

Udvisningscentre vs. migrationsrelateret fængsling

Udvisningscentre vs. fængsler i Danmark

Udvisningscentre som tidsubegrænset frihedsberøvelse?

Dagligdagen i udvisningscentrene *s. 26.*

Udvisningscentrenes skrevne og uskrevne regler

Den utålelige dagligdag

Udvisningscentrenes tilsigtede vs. reelle virkninger *s. 32.*

Udvisningscentrenes effekt på beboernes helbred

Børn i udvisningscentrene

Kriminalisering

Et paradigmatisk eksempel *s. 38.*

Hændelsen som udviklede sig til en kriminalsag

De motivationsfremmende foranstaltninger i hændelsen

Skabelsen af et udvisningsbart subjekt

Hvad vi lærer af det paradigmatiske eksempel

Delkonklusion

DEL II

Stop killing us slowly: En analytisk intervention *s. 44.*

Noter *s. 51.*

Henvisninger *s. 53.*

FORFATTERNES FORORD

Danmark er ikke et demokrati. Det er det for danske statsborgere, men ikke for os. De anbringer folk i lejre, og for os er der intet demokrati. Ingen lytter til os. Vi flygtede fra døden i et totalitært land, men dér er døden i det mindste hurtig. Her er den langsom i stedet (…) Vi ved ikke, hvor længe vi skal blive her. De dræber os mentalt, langsomt.

Således beskrev Hassan,[1] en afvist asylansøger og beboer på udvisningscenteret[2] Kærshovedgård, sin situation over for os. Sammen med 25 medbeboere startede Hassan en sultestrejke i oktober 2017 for at protestere mod forholdene i centrene, og gøre opmærksom på hvad de så som en dansk statslig strategi hvis formål er at efterlade dem der for at 'dø langsomt'. Sultestrejken var den seneste i en række af selvorganiserede protester blandt asylansøgere i Danmark, som har gjort opmærksom på forholdene i centrene. Udvisnings- eller 'udrejsecentrene' i Sjælsmark og Kærshovedgård har været omdiskuteret siden de åbnede i henholdsvis 2015 og 2016. De er blevet en blandt mange kendetegn ved den danske regerings bestræbelser på at afskrække og udvise uønskede migranter og har modtaget hård kritik fra menneskerettighedsorganisationer.

På baggrund af denne kritik, men også som led i at forstå, hvordan centrene er oprettet og opererer ud over den ophedede og ofte misinformerede politiske debat, har rapporten et tvedelt formål, der behandles i to forskellige dele:

Den *første* del giver et overblik over, hvordan de motivationsfremmende foranstaltninger i udlændingeloven omsættes til praksis med særlig fokus på udvisningscentrene, deres strukturelle opbygning og deres observerbare effekter. Indtil nu har den eneste eksisterende rapport, der kortlagde de udvisningshindrede migranters situation i Danmark, været en rapport af Clante Bendixen fra 2011, før udrejsecentrene blev etableret.

Rapportens *anden* del er en analytisk intervention baseret på rapporten. Som forskere og 'observerede deltagere' i og af det danske og europæiske migrationskontrolapparat, tager vi udvisningscentrenes beboeres opfordring til at 'stoppe med at dræbe os langsomt' som en invitation til at analysere de danske udvisningscentre og deres virke-

lige funktioner kritisk. Vi forstår de danske udvisningscentre som et af det europæiske udvisningsregimes mange instrumenter hvis formål er at straffe og udvise ikke-hvide migranter med alvorlige menneskelige og samfundsmæssige omkostninger til følge.

Rapporten henvender sig til asylansøgere og deres støtte-netværk, folk der arbejder inden for feltet, og den danske befolkning, og med den håber vi at bidrage til at nuancere den offentlige debat om opbygningen udvisningscentrene og disses konsekvenser. Rapporten er resultat af samarbejdet mellem forskere inden for Freedom of Movements Forskningskollektiv. Som forskere arbejder vi inden for den socio-juridiske forskningstradition samt dekoloniale- og kritiske grænse- og migrationsstudier. Vi trækker på disse perspektiver for at forstå spørgsmål om migration, statsborgerskab, race og udelukkelse. Fokus for vores undersøgelse ligger på tilfælde, hvor menneskerettighederne suspenderes eller gøres uanvendelige, og hvad konsekvenserne er for dem, der er udgrænset i disse juridiske gråzoner og for samfundet som helhed.

Adskillige personer og grupper har på frivillig basis hjulpet med forskellige opgaver relateret til rapporten, og vi vil gerne udtrykke vores dybeste taknemmelighed for deres deltagelse og hjælp: til Ida Lerato Sekamane, Marie Louise Takibo Kaspersen og Rita Mourched, studerende på Kultur- og Sprogmødestudier, Roskilde Universitet, der udførte kerneopgaver, der var omdrejningspunktet i forskningens indledende faser; til det frivillige oversættelsesteam, der hjalp os med at få den oprindelige tekst skrevet i en blanding af svensk, dansk og engelsk, omsat til henholdsvis dansk og engelsk: Ditte Holm, Freddie Ray, Peter Voss, Nanna Dahler, Eva Aabel, Katrine Brædder Andersen og Maria Cariola; til vores kritiske læsere og deres værdifulde input og forslag: Nicholas de Genova, Martin Bak-Jørgensen, Kirsten Hvenegård-Lassen, Susi Meret, Maria Cariola, Sunniva Weschke, Victoria Canning, Kirstine Nordentoft Mose og Martin Lemberg-Pedersen; Lesley-Ann Brown for hjælpen med engelsk korrekturlæsning; til Katrine Meyer Sørensen, Laura Na og Trampolinhuset for støtte og hjælp til udgivelse og udbredelse; til Thomas Elsted, Rasmus Preston og Amin Zeneyedpoor for at lade os benytte deres fotos; til Albert Scherfig for hjælp med setup og udgivelse; til Marronage for deres konstante støtte under hele processen. Vi ønsker også at takke beboerne i Sjælsmark og Kærshovedgård, som har delt deres historier og indsigt med os, for deres engagement i forhold til at kaste lys over og udfordre udrejsecentrenes rationale. Frem for alt takker vi Castaway Souls og Freedom of Movements, som er vores lærere af grænse- og centerproblematikken – og kampen mod denne.

Rapporten udgives med støtte fra Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab, Roskilde Universitet.

RESUMÉ

Ifølge den danske udlændinge- og integrationsminister, er de danske 'udrejsecentre' i Sjælsmark og Kærshovedgård indrettet til at 'gøre livet utåleligt'[3] for de afviste asylansøgere, som ikke med det samme kan tilbageholdes eller udvises, og dermed presse dem til at forlade Danmark 'frivilligt'. Som en del af de *motivationsfremmende foranstaltninger*, som blev indført i den danske Udlændingelov i 1997, fastholder udvisningscentrene asylansøgere i geografisk isolerede 'åbne' institutioner med dårlige levestandarder og et minimum af velfærd. Imidlertid har disse foranstaltninger ikke opfyldt deres officielle funktion. I stedet for at få flere mennesker til at rejse tilbage 'frivilligt', har de skubbet nogle asylansøgere ud i illegalt ophold, mens andre forbliver fastlåst og de facto tilbageholdt i udvisningscentre på potentielt ubestemt tid. Denne rapport giver et overblik over udvisningscentrenes opbygning samt en analyse af hvordan misforholdet mellem deres tilsigtede og reelle effekter kan fortolkes. Rapportens omdrejningspunkt er følgende spørgsmål: hvad er udvisningscentres funktioner, baseret på deres reelle snarere end deres politisk erklærede funktioner? I sin behandling af dette spørgsmål når rapporten frem til følgende:

~

- Udvisningscentrene specifikt og de motivationsfremmende foranstaltninger generelt, opfylder *ikke* deres erklærede hensigt med at øge antallet af 'frivillige' tilbagerejser. De adresserer heller ikke det problem, at migranter holdes juridisk strandede med meget begrænsede rettigheder i lange perioder.
- De juridiske rammer, der regulerer frihedsberøvelse og fængsler (dvs. tidsbegrænsning, adgang til juridisk bistand, retsgarantier), gælder ikke for udvisningscentrene. Udvisningscentrene kan derfor sammenlignes med de facto tidsubestemt frihedsberøvelse.
- Udvisningscentrene skaber en drastisk forringelse af det mentale og fysiske helbred hos de mænd, kvinder og børn, der er anbragt der.
- De politiske rammer, de juridiske regler og den daglige praksis i udvisningscentrene bidrager til kriminaliseringen af migranter og flygtninge.
- Ved at udføre disse former for praksis i en juridisk gråzone, omgår – og direkte bryder – Danmark menneskerettigheder samtidig med at beboerne fastlåses i en situation hvor de har meget begrænsede muligheder for at anfægte disse forhold og gøre krav på deres rettigheder.
- Selv om de ikke opfylder de tilsigtede mål, gør de motivationsfremmende foranstaltninger og udvisningscentrene folks liv utåleligt: de nedbryder dem og tvinger dem til at leve et liv i illegalitet uden adgang til rettigheder og retsgarantier.

DEL I

INTRODUKTION

"Disse mennesker er uønskede i Danmark […]
Det bør være så utåleligt som muligt at være på tålt ophold."[4]

I 2013 annoncerede den danske regering, at der skulle etableres to 'udrejsecentre', Sjælsmark og Kærshovedgård, hvor afviste asylansøgere skulle placeres med henblik på at presse dem til 'frivilligt' at rejse tilbage til deres formodede oprindelseslande. Disse centre skulle også benyttes til folk på tålt ophold og dem, som fik en udvisningsdom som del af en straf for kriminalitet.[5] Centrene er en del af de 'motivationsfremmende foranstaltninger' i den danske Udlændingelov, som blev introduceret i 1997, angiveligt for at tilskynde asylansøgere og migranter til at forlade Danmark eller 'samarbejde' om deres egen udsendelse af landet. Disse foranstaltninger kan findes i den danske udlændingelov, blandt andet i § 34, 36, 40, 41 og 42a, og indbefatter:

- Tvangsplacering i udvisningscentre, som er geografisk isolerede med dårlige transportforbindelser. Kriminalforsorgen har siden 2015 stået for driften af disse centre. Den Danske Helsinki-komite for menneskerettigheder har beskrevet forholdene i centrene som "værre end danske fængsler" på flere måder.[6]
- Ingen kostpenge. Dette presser centrenes beboere til at spise den mad, der tilbydes i centrenes cafeterier på bestemte tidspunkter på dagen. Maden tager ikke hensyn til personernes alder, helbred eller religion.
- Ingen ret til at arbejde.
- Begrænset adgang til andre meningsfulde aktiviteter, såsom uddannelse. De aktiviteter, der tilbydes, er rettet mod at forberede beboerne på at vende tilbage til deres oprindelseslande. Børn har dog lov til at gå i almindelig skole.
- Meldepligt, hvor beboerne skal registrere sig hos politiet op til flere gange om ugen.
- Konstant risiko for at blive fængslet eller udvist, med gentagen fængsling brugt mod visse personer. Fængsling benyttes som en 'motiverende foranstaltning', eller med andre ord som en strategi til at presse folk til at forlade landet.
- Begrænset adgang til sundhedspleje og behandling: det samme som for asylansøgere, med den bemærkelsesværdige forskel, at folk kan forblive i udvisningscentre i flere år med begrænset adgang til sundhedsydelser.
- Ingen juridisk bistand under asylansøgningsproceduren. Først, når en person har fået sin sag afvist af Udlændingestyrelsen, bliver vedkommende tildelt en advokat.

Udvisningscentre er del af en tendens i de europæiske lande, hvor regeringerne gradvist øger deres anstrengelser for at udvise afviste asylansøgere og andre migranter, de opfatter som uønskede.[7] Denne tendens indeholder desuden investeringer i "frivillige tilbagevendingsprogrammer", udvidelse af fængsler for udlændinge, fjernelse af social støtte til afviste asylansøgere eller endda fuldkommen udelukkelse fra velfærdsydelser (en model praktiseret i Holland og Sverige). Geografisk isolerede som de er, anlagt i tidligere militær- og fængselsfaciliteter og drevet af Kriminalforsorgen, er hensigten med udvisningscentrene at de skal "gøre livet utåleligt" for beboerne og derved "motivere" dem til at forlade Danmark. Placeringen af centrene skal gøre udvisningerne logistisk lettere, men deres geografiske isolering, kombineret med opholds- og meldepligten, er problematisk, idet beboernes bevægelsesfrihed bliver ekstremt begrænset i praksis. Følgende *tabel 1* og *figur 1* giver et overblik over de to danske udvisningscentres organisering og placering.

Tabel 1: Oversigt over udvisningscentre

Udrejsecenter Sjælsmark Hørsholm kommune	***Udrejsecenter Kærshovedgård Ikast-Brande kommune***
Åbnet i 2015. Tiltænkt at huse 6-700 mennesker, men har i dag 100-150 afviste asylansøgere, herunder 70 børn.	*Åbnet i 2016. Tiltænkt at huse 600 beboere, men huser i dag 189 personer. Størstedelen er afviste asylansøgere, personer på tålt ophold og personer med kriminel dom, der afventer udvisning.*
~	~
Sjælsmark huser asylansøgere, som afventer udsendelse efter Dublin-forordningen; afviste asylansøgere, hvis ansøgninger er fundet åbenbart grundløse; samt par og familier med børn, som har fået afslag på asyl.[8] Familier bor i en særlig afdeling på centeret.	*Kærshovedgård huser enlige mænd og kvinder, som er afviste asylansøgere samt asylansøgere, som er sigtet for mindre lovovertrædelser, og hvis sager stadig er under behandling af de danske myndigheder ('fase to'). Kvinder, personer på tålt ophold og personer med særlige psykosociale behov bor i forskellige separate afdelinger, omgivet af et ekstra hegn.*
~	~
Faciliteterne er militærbarakker på et stadig aktivt militært træningsområder, hvor der med jævne mellemrum afholdes øvelser med skydevåben, og hvor det ikke er usædvanligt at se tanks køre forbi. Dette skaber stress for beboerne, herunder nogle som lider af posttraumatisk stress	*Kærshovedgård er et tidligere åbent fængsel. Det ligger i Ikast-Brande kommune i Jylland, ca. 9 km fra nærmeste by. Der er ingen offentlig transport til stedet, hvilket gør det svært at forlade centeret og opretholde et socialt liv udenfor: isoleret i skoven, som det er, svarer forholdene til de facto frihedsberøvelse.*

Centrene er omgivet af hegn med indgang gennem elektroniske porte. På Kærshovedgård er portene styret med et biometrisk system (nøglekort med fingeraftrykslæser), hvilket gør det muligt for myndighederne at overvåge beboernes bevægelser ind og ud af centeret. Lignende foranstaltninger skal installeres på Sjælsmark.

Figur 1. Udvisningscentrenes placering.

Kort lavet af Thomas Elsted, Beata Hemer og Kirstine Nordentoft Mose (2016). Placeringen af centrene skal gøre udsendelse logistisk lettere; men deres geografiske isolering, kombineret med opholds- og meldepligten, er problematisk, idet beboernes bevægelsesfrihed bliver ekstremt begrænset.

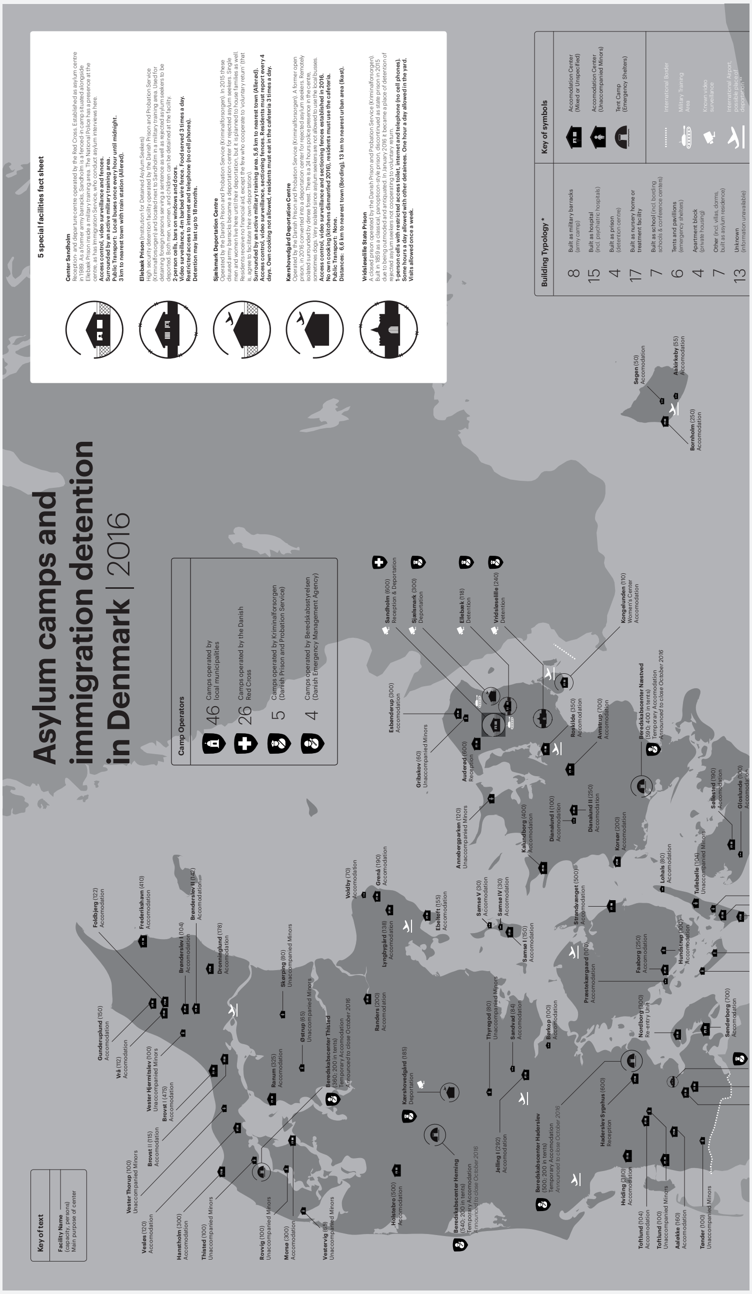

Udvisningscentrene er den seneste politiske udvikling inden for motivationsfremmende foranstaltninger i Danmark. Disse foranstaltninger har eksisteret i 20 år og er løbende blevet udvidet, på trods af, at de umiddelbart ikke opfylder deres erklærede funktion.[9] Denne observation afspejler evalueringer fra andre europæiske lande hvor lignende afskrækkelses- og minimumrettighedstilgange ikke har formået at øge udvisningsraterne.[10] Dette viser afgrunden mellem de motivationsfremmende foranstaltningers formelle og tilsigtede mål på den ene side, og deres faktiske funktion og effekt på den anden side. På baggrund af denne politiske fiasko undersøger denne første del af rapporten følgende spørgsmål: hvad er udvisningscentrenes og de motivationsfremmende foranstaltningers observerbare effekter og funktioner?

Rapporten viser at blandt effekterne af disse foranstaltninger er, at flere personer skubbes ud i illegalt ophold og mister kontakten med myndighederne.[11] Andre forbliver fastlåst i et juridisk ingenmandsland i lange perioder, med store menneskelige og økonomiske omkostninger til følge.[12] De motivationsfremmende foranstaltninger har også forårsaget en kollektiv kriminalisering af hundredvis af mennesker, herunder børn – selv om størstedelen af disse mennesker aldrig har været mistænkt eller dømt for nogen form for forbrydelse. Endelig viser rapporten, at de motivationsfremmende foranstaltninger og udvisningscentrene i virkeligheden ikke gør beboernes liv utålelige og skubber nogle af dem ud i et liv i illegalitet, udnyttelse og eksklusion fra rettighedssystemet.

Rapporten bygger på kvalitative data som er indsamlet af forfatterne i vores egenskab af forskere i det europæiske migrationssystem. Den kvalitative tilgang blev valgt, da den muliggør en dybdegående beskrivelse af opbygningen, erfaringerne og virkningerne af udvisningscentrene. Desuden er sekundær litteratur blevet brugt til analysen og til at sætte rapportens resultater i en større sammenhæng. De følgende empiriske kilder udgør rapportens grundlag:

- Vidneudsagn fra beboere på udvisningscentre, samlet gennem interviews, diskussioner og aktivistisk deltagelse sammen med beboere på centrene gennem 2016 and 2017
- Sekundære kilder, herunder rapporter fra Udlændingestyrelsen og politimyndighederne, folketingshøringer samt rapporter fra menneskeretsorganisationer, NGO'er, juridiske rådgivere og medier
- Akademisk forskning og rapporter inden for feltet immigrationskontrol, tilbageholdelse og udvisning
- Et paradigmatisk eksempel

Et paradigmatisk eksempel er en sag, der understreger generelle egenskaber ved det fænomen, der undersøges.[13] Man kan generalisere fra et paradigmatisk eksempel, netop fordi fokus ikke er på sagens unikke træk, men på de træk i den, der har genklang med andre lignende sager og dermed tillader at drage generelle konklusioner vedrørende systemet.

UDVISNINGSCENTRE & JURIDISK STRANDEDE MIGRANTER

Personer som er omfattet af udvisningscentre, er "juridisk strandede migranter", det vil sige ikke-statsborgere som "er fanget mellem fjernelse fra det land, hvor de er fysisk til stede, manglende evne til at vende tilbage til deres nationalitetsstat eller tidligere opholdsstat, og indrejseafslag fra alle andre stater."[14] At være juridisk strandet er at sidde fast i en gråzone mellem lovlighed og ulovlighed, hvor ens menneskerettigheder - i virkeligheden selve 'retten til at have rettigheder' - er alvorligt indskrænket.[15] For at forhindre, at folk forbliver juridisk strandede i længere perioder, skal afviste asylansøgere straks udvises efter deres sag er afsluttet.

I virkeligheden forbliver mange mennesker i denne situation i lange perioder - nogle gange i årevis.[16] Dette afsnit forklarer hvorfor og hvordan nogle asylansøgere ender som juridisk strandede migranter i Danmark og dermed også bliver mål for de motivationsfremmende foranstaltninger.

Blandt de juridisk strandede migranter er både de, der ikke betragtes som "samarbejdende" i deres egen udvisning og de, der ikke kan udvises af grunde uden for deres kontrol. I Danmark bruger politiet udtrykket "låst udsendelsesposition" for at beskrive disse personers situation. Det er også de mennesker, der er placeret i udvisningscentre. Følgende *figur 2* giver et overblik over de juridiske status der er repræsenteret blandt beboerne i udvisningscentrene. Nedenstående *tabel 2* viser et overblik over de observerbare effekter, som udvisningscentrene har haft på beboernes juridiske situation.

Tabel 2: Udvisningscentrenes effekter

Effekter af udvisningscentrene i lyset af deres tilsigtede formål	*4-5 beboere rapporteres at være vendt tilbage til oprindelsesland* *Et vist antal personer gik under jorden i Danmark eller et andet sted i Europa* *Mellem marts 2016 og december 2017 fik 44 beboere i Kærshovedgård genåbnet deres asylsager; 22 fik beskyttelsesstatus.*[18] *Det er ikke muligt at få tilsvarende statistikker for beboerne i Sjælsmark.* *50 af 70 børn i Sjælsmark er i 'låst afgangsstilling'.*[19]

Figur 2: Hvem er henvist til udvisningscentrene?

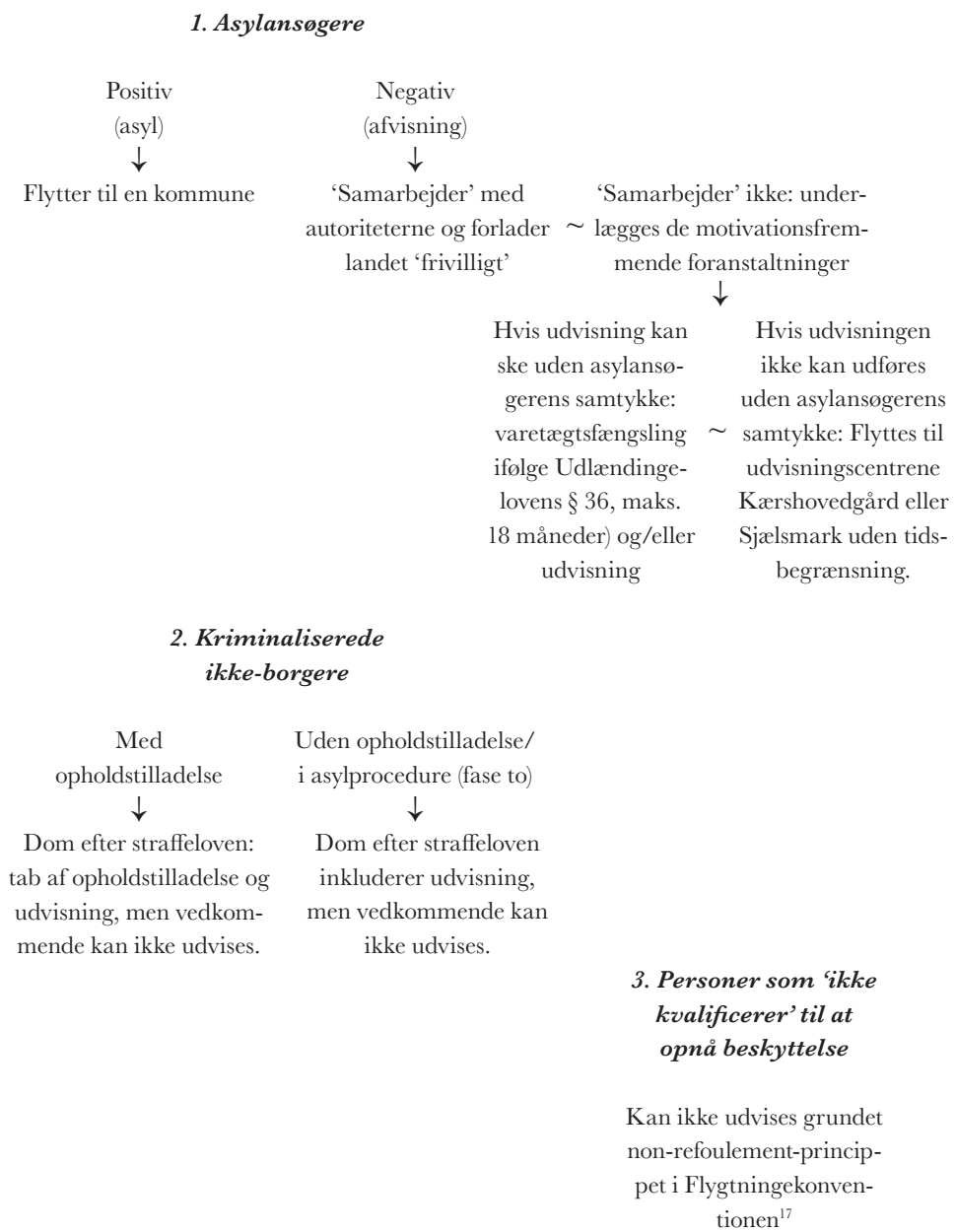

HVORFOR BLIVER MAN JURIDISK STRANDET?

Ude af stand til at vende tilbage

> Vi ved ikke hvor længe vi bliver her. De siger: vi er ligeglade, du kan blive her, indtil du dør. Men tror de virkelig, at jeg kom hele vejen for at sidde på min røv og spise, få penge, gøre ingenting? Nej. Jeg ville tage afsted, hvis jeg kunne, men jeg har ingen steder at tage til.[20]

Kaywan, beboer i Kærshovedgård, deler her sin frustration over at sidde fast i en limbo situation. Han indikerer også, at han ville 'tage tilbage, hvis han kunne'. Så hvorfor kan han ikke?

For at kunne besvare dette spørgsmål på et mere generelt niveau vil vi opsummere den eksisterende kritik af det danske asylsystem. Den mest almindelige årsag til at afviste asylansøgere ender med at sidde fast i Danmark er, at folk nægter at "samarbejde" med danske myndigheder i deres egen udvisningsprocedure. Nogle har opbygget nye liv i Danmark, og nogle er stadig bange for at vende tilbage, selvom de danske myndigheder har besluttet, at det ikke er farligt for dem at vende tilbage. Men selv om myndighederne ofte giver de juridisk strandede migranter skylden for at ende i denne situation ved enten at være "ikke samarbejdende" eller ved at "lyve", er dette langt fra altid tilfældet.[21] Desuden er der mangler i myndighedernes behandling af sagerne.

Mellem marts 2016 og december 2017 har 44 indbyggere i Kærshovedgård fået deres asylsager genåbnet, og 22 af dem fik efterfølgende beskyttelsesstatus. 20 af dem var iranske borgere.[22] Den fremherskende frygt blandt afviste asylansøgere for at vende tilbage til deres antagede oprindelseslande og det forholdsvis høje antal sager, der er genåbnet efter en første udvisningsordre, henleder opmærksomheden på de bekymringer, som juridiske rådgivere og eksperter har rejst om mangler i behandlingen af asylansøgninger.

Ifølge advokater fra det uafhængige 'Jurarådgivningen' er den danske retsstat "bragt i knæ" fordi "stort set ingen af de forvaltningsretlige grundsætninger efterleves i Udlændingestyrelsen, desværre ofte støttet af udtalelser fra (Udlændinge- og Integrationsminister) Inger Støjberg."[23] Disse bekymringer har genklang i analyser udarbejdet af andre eksperter vedrørende asylprocessen.[24] Kritikken kan opsummeres som følger:

- Udlændingestyrelsens afgørelser af sager har vist sig at være vilkårlige, og undlader at beskytte enkeltpersoners rettigheder. Som følge heraf risikerer gyldige asylansøgninger at blive afvist.[25]
- I visse tilfælde træffer Udlændingestyrelsen afgørelser uden at overholde loven om, at sådanne skal træffes på baggrund af den 'bedst mulige' undersøgelse af den enkelte sag, en pligt som ligger hos myndigheden. Det betyder, at mange asylansøgere afvises, fordi de ikke har haft mulighed for at fremsætte deres krav og / eller disse krav ikke bliver tilstrækkeligt vurderet.[26]
- Udlændingestyrelsen baserer deres afgørelser på skøn, der i høj grad læner sig op ad de såkaldte *Country of Origin Information Reports*. Disse rapporter vurderer sikkerhedsbetingelserne for asylansøgere i de såkaldte hjemlande, og de skal i teorien være udarbejdet på et solidt grundlag. Der er ikke desto mindre blevet peget på, at kvaliteten og dermed troværdigheden af disse rapporter er i bedste fald meget vekslende.[27]
- Udlændingestyrelsens afgørelser kan ankes til Flygtningenævnet, men dennes afgørelser ser ud til at foregå med en lignende vilkårlighed som den, der karakteriserer Udlændingestyrelsens afgørelser. Flygtningenævnets afgørelser kan ikke ankes.[28]
- Udlændingestyrelsen skriver angiveligt de forkerte navne og nationaliteter i sagerne. I visse tilfælde besværliggør dette kommunikationen med ansøgeren og hans / hendes sag, og hans eller hendes mulighed for at få asyl eller ansøge om familiesammenføring. Det er svært at få Udlændingestyrelsen til at rette op på disse fejl.[29]
- Asylansøgere og deres advokater peger også på problemer med utilstrækkelig kompetence hos tolke, hvilket også skader deres asylprocedure.[30]

Mange afviste asylansøgere i udvisningscentrene oplever, at deres asylansøgninger er blevet afvist på falsk grundlag, eller fordi deres lande er blevet erklæret som værende sikre af de danske myndigheder.[31] Derudover er frygt for forfølgelse baseret på religion, køn, seksualitet eller politisk aktivitet vanskeligt at 'bevise' over for myndighederne.[32] Mange afviste asylansøgere har dermed en reel frygt for at vende tilbage til deres antagede oprindelseslande *selvom* deres sager er blevet afviste, og det er usandsynligt, at de vil være "motiverede" til at gøre det, fordi de er henvist til udvisningscentre.

Men andre kan ikke udvises *på trods af* deres egen indsats for at forlade landet. De står med andre ord overfor politiske eller praktiske hindringer for udrejse. Årsagerne hertil kan blandt andet omfatte:

- De jure eller de facto statsløshed: vedkommende har ingen legal status nogen steder.
- Det er praktisk umuligt at rejse til oprindelseslandet.
- Modtagerlandet nægter at modtage individet af politiske grunde.
- Der er ingen statslige myndigheder med ansvar for det pågældende land (som i tilfældet med borgerkrigsramte Somalia. Da Danmark begyndte at tilbagekalde somaliske statsborgeres opholdstilladelser, er 800 ud af 1600 blevet anbragt i et juridisk ingenmandsland og risikerer at ende i udvisningscentrene på ubestemt tid).[33]
- Personen og/eller de statslige autoriteter formår ikke at bevise hans eller hendes medborgerskab grundet mangel på gyldige identitetspapirer.[34]

Ifølge Udlændingelovens § 9c, stk 2, kan personer få opholdstilladelse for ét år ad gangen hvis:

1. "udsendelse af udlændingen, jf. § 30, ikke har været mulig i mindst 18 måneder,
2. udlændingen har medvirket ved udsendelsesbestræbelserne i sammenhængende 18 måneder, og
3. udsendelse efter de foreliggende oplysninger for tiden må anses for udsigtsløs."

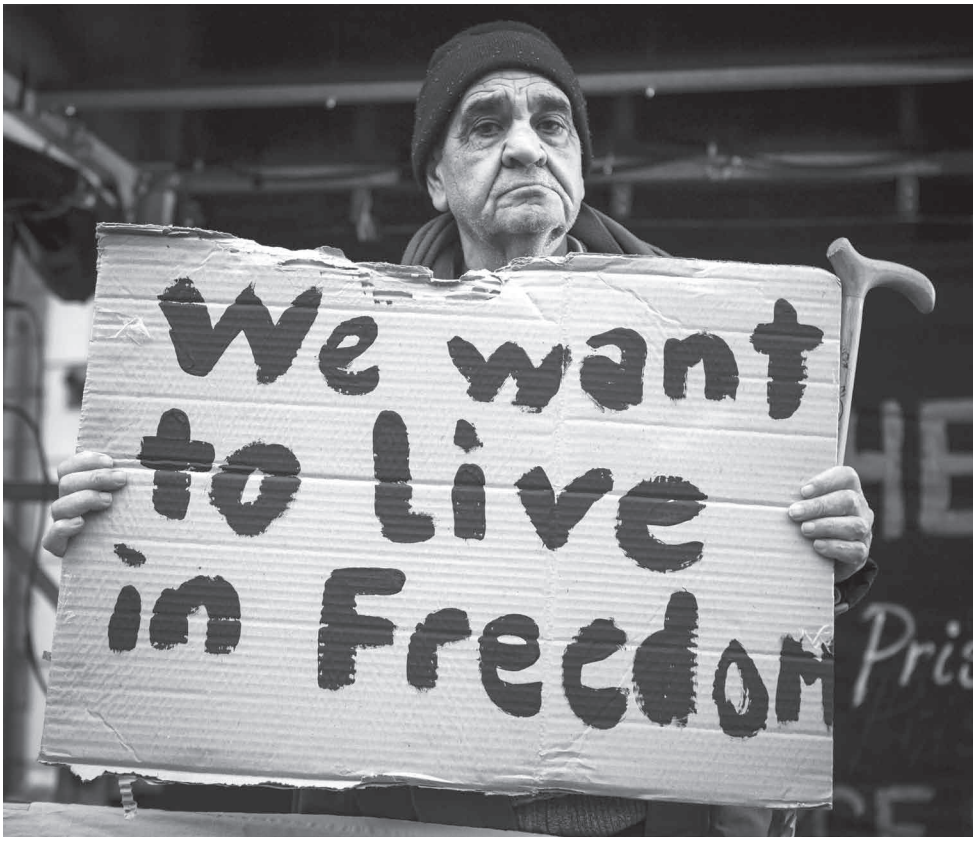

Ifølge juridiske rådgivere er det imidlertid meget sjældent, at der gives opholdstilladelse af disse grunde,[35] og siden 2012 er der ikke blevet udstedt en eneste opholdstilladelse via § 9 c.

Ude af stand til at rejse videre

Hvis juridisk strandede migranter ikke kan vende tilbage til deres antagede oprindelseslande, kunne alternativet for dem være at forlade Danmark til et andet europæisk land. Men deres muligheder for at komme videre er også begrænset af europæiske bestemmelser, især Dublinforordningen. Dublinforordningen håndhæves gennem EURODAC, VIS og SIS; Europa-dækkende fingeraftryk-databaser, der formodes at forhindre, at folk søger asyl i flere medlemsstater, og tillader at kontrollere migranters og flygtninges bevægelser i Europa. Gennem disse databaser kan myndighederne identificere i hvilket land personens første indrejse til Europa fandt sted, hvad enten personen kom for at søge asyl eller ej.[36]

Mens Dublin-forordningen havde til formål at forhindre migranters og flygtninges videre mobilitet i Europa, har mange rapporter vist, at den ofte har fejlet heri.[37] Mange beboere i udvisningscentrene i Danmark er blevet udvist frem og tilbage mellem forskellige europæiske lande - nogle gange ad flere omgange over flere år. Denne er en dyr og uholdbar procedure, både for asylansøgere og for stater. Nyligt indsamlet statistisk materiale afslører betydelige forskelle i asylvurderinger både mellem europæiske stater og indenfor stater fra et år til det næste. Det eneste de har til fælles er, at de alle peger i mere restriktive retninger. Et eksempel på forskellen mellem staternes asylvurderinger er, at i 2015 blev 69% afghanske statsborgere afvist i Danmark, mens kun 27% blev afvist i Tyskland. Som nævnt af Clante Bendixen er dette særligt alarmerende, eftersom man ikke er "enig om en mere ensartet vurdering af asylsagerne."[38] Mange asylansøgere afgiver vidnesbyrd om at føle sig fanget i et europæisk asylsystem, der både er forvirrende og vilkårlig. En beboer i Kærshovedgård forklarede det på følgende måde:

> Systemet er sådan her: du er i et værelse og forsøger at komme ud, og det er som en labyrint at komme ud derfra med mange forskellige korridorer at tage, og du ved ikke, hvilken. Jeg forstår ikke, hvordan systemet fungerer, jeg forstår det ikke. Og jeg arbejdede selv i en lejr før, og jeg kender dem godt der - de forstår heller ikke systemet! Det er ikke muligt at forstå. Asyl er som et lotteri: nogle gange er der mange papirer derinde og nogle gange intet.[39]

Ifølge *Rigspolitiets Nationale Udlændingecenter* var der i november 2017 956 personer i 'udrejseposition' i Danmark. 512 af dem er i en låst udsendelsesposition (det vil sige juridisk strandede), og for yderligere 246 personer ser politiet "begrænsede muligheder" for at håndhæve udvisningen.[40] Det betyder, at mindst 758 af de 956 personer i 'udrejseposition' risikerer at ende i udvisningscentre på ubestemt tid og med meget begrænsede alternative fremtidsudsigter. I det følgende afsnit beskrives udvisningscentrenes organisering og de motivationsfremmende foranstaltninger, der har til formål at presse juridisk strandede migranter til at bevæge sig videre.

RAMMER & STRUKTUR I UDVISNINGSCENTRENE

Udvisningscentrene er en del af den såkaldte "udvisningsvending" i den europæiske migrationspolitik, hvor stater bruger stigende ressourcer og bestræbelser på at tilbageholde, afskrække og udvise "uønskede" udlændinge.[41] Til dette formål bruger de en række kriminaliserende, tvangs- og afskrækkelsesstrategier. Mens tilbageholdelse og tvungne udvisninger er dyre at håndhæve, er investeringer i "frivillige" udvisningsforanstaltninger i teorien en forholdsvis økonomisk og juridisk "billig" måde for europæiske stater at presse folk ud. Blandt disse investeringer er de "åbne" udvisningscentre som Sjælsmark og Kærshovedgård.

De motivationsfremmende foranstaltninger og deres håndhævelse i udvisningscentrene fungerer i overensstemmelse med en politisk "afskrækkelseslogik."[42] Afskrækkelsespolitikker går ud på at stater bevidst forværrer de materielle og psykologiske forhold for asylansøgere og "uønskede" migranter. De har et dobbelt formål: at presse individer til at udrejse og at afskrække fremtidige asylansøgere fra at komme. Internationale undersøgelser viser imidlertid, at disse strategier sjældent virker: i stedet forværrer de blot situationen for mennesker, der allerede er meget udsatte.[43]

Lignende dynamikker er synlige i de danske udvisningscentre. Dette afsnit fokuserer på den juridiske og strukturelle organisering af udvisningscentrene og de motivationsfremmende foranstaltninger. Følgende *tabel 3* giver et overblik over de aktører, der er involveret i forvaltningen af udvisningscentrene, og dermed også står for at oversætte de motivationsfremmende foranstaltninger til praksis.

I udvisningscentre træder de motivationsfremmende foranstaltninger i kraft gennem embedsmænds og andre medarbejderes hverdagsaktiviteter. Det er disse personer som fortolker, oversætter og håndhæver lovrammen og den politiske instruktion om "at gøre livet utåleligt" for dem, der anses som værende "uønskede" i Danmark. Individuelle repræsentanter for kriminalforsorgens fagforening, Fængselsforbundet, har kritiseret deres tildelte pligt til at håndhæve "symbolsk" magt. På lignende måde har Røde Kors-medarbejdere udtrykt utilfredshed med at deres rolle skal være med til at opretholde "utålelige" forhold for beboerne.[45]

Tabel 3: De udøvende myndigheder i udvisningscentrene

Udlændingestyrelsen *Udlændingestyrelsens Center for Administration og Asylindkvartering er ansvarlig for asylansøgernes kontrol, økonomi og indkvartering, og træffer afgørelse om, hvorvidt en afvist asylansøger skal indkvarteres i et udvisningscenter. De fastlægger også betingelserne for beboerens pligt til at registrere sig (meldepligt) og pligt til at opholde sig (opholdspligt) i udvisningscentret på grundlag af henstillingerne fra Rigspolitiets Nationale Udlændingecenter.*

Rigspolitiet *Rigspolitiets Nationale Udlændingecenter er ansvarlige for beboernes udvisningssager. De interviewer afviste asylansøgere og afgør, om de kan betragtes som "samarbejdende" i udvisningssprocessen, og om og hvordan udvisningen kan håndhæves. Nordsjællands Politi og Midt- og Vestjyllands politikreds har ansvaret for den daglige "tryghed og sikkerhed" i udvisnignsscentrene.*

Kriminalforsorgen *Kriminalforsorgen står for den daglige forvaltning af Ellebæk, et migrationsrelateret fængsel, samt udvisningscentrene i Sjælsmark og Kærshovedgård. Da udvisningscentrene ikke er fængsler i juridisk forstand, har fængselsvagterne ikke beføjelse til at anvende magt eller sanktionere beboerne; i stedet spiller disse uddannede og uniformerede fængselsofficerer primært en symbolsk rolle.*

Dansk Røde Kors *Røde Kors tilbyder meget begrænset nødhjælp og behandling i udvisningscentrene. Al yderligere behandling ud over akut sundhedspleje skal godkendes af Udlændingestyrelsen. Røde Kors tilbyder også begrænsede daglige aktiviteter i centrene, også for børn.*

UDVISNINGSCENTRENES PROBLEMATISKE KARAKTER

> Her er det værre end i et fængsel, de behandler os værre end fanger, og vi har ikke engang begået nogen forbrydelse. Her er der ingen tidsbegrænsning. Det er forskellen, hvis du har en fængselsstraf, ved du hvor længe du vil være der, men her ved vi det ikke. Vi ved ikke hvor længe vi bliver her.[46]

Udvisningscentrene Sjælsmark og Kærshovedgård samt fængslerne i Vridsløselille og Ellebæk er alle eksempler på sammensmeltningen af strafferet, institutioner og regler for 'kriminelle', og udlændingeret. International forskning har vist, at denne sammensmeltning minimerer rettighederne for de ikke-borgere, de er målrettet imod.[47] Som ovenstående citat fra Naim, der er bosat i Kærshovedgård, illustrerer, er der nogle aspekter af rammerne omkring udvisningscentrene, der er særlig bekymrende i denne henseende:

- den manglende tidsbegrænsning;
- alvorlige begrænsninger for beboernes frie bevægelighed;
- og manglen på bestemmelser og juridiske sikkerhedsforanstaltninger for beboere der er henvist til at opholde sig der.

For at forstå udvisningscentrenes uklare juridiske karakter, herunder hvorfor de er problematiske ud fra et menneskerettighedsperspektiv og samtidig vanskelige at bekæmpe juridisk, er det nyttigt at sammenligne dem med a) migrationsrelateret fængsling og b) danske fængsler.

Udvisningscentre vs. migrationsrelateret fængsling

Der er vigtige forskelle i retsbeskyttelsen for personer, der tilbageholdes i henhold til udlændingeloven og beboere i udvisningscentrene: beboerne i udvisningscentre er ikke frihedsberøvede i juridisk forstand, og er dermed teoretisk fri til at forlade centrene når som helst. Desuden er det 'meningen' at beboerne kun skal opholde sig nogle uger i udvisningscentrene, før de deporteres. Dette gælder for dem, der afventer udvisning til et andet europæisk land under Dublin-procedurerne, som normalt ikke tager lang tid. Imidlertid forbliver mange beboere i centrene i væsentligt længere tid.

Nogle har tidligere tilbragt mere end et årti i det danske asylsystem og har stået til udvisning i flere år. Dette er vigtigt at understrege, fordi deres situation højest sandsynligt ikke vil ændre sig, når de flyttes til udvisningscentre.[48] Udlændingestyrelsen har erkendt, at det er "meget vanskeligt at vurdere", hvor længe beboerne skal forblive i centrene, da det afhænger af de praktiske, politiske og juridiske muligheder for at håndhæve udvisningen.[49]

I praksis er beboerne underkastet en form for frihedsberøvelse, men uden retsgrundlag og uden tidsbegrænsning. Indbyggerne i Kærshovedgård og Sjælsmark kan dog også tilbageholdes i et migrationsrelateret fængsel: Ellebæk. Ellebæk er en lukket institution, hvor følgende personer kan tilbageholdes i henhold til udlændingelovens § 36:

- Personer der står overfor tvungen udvisning
- Personer, der ikke er mødt op til afhøring hos politiet
- Personer, hvis udvisningssag skal afgøres
- Personer, som politiet vurderer som værende "ikke samarbejdende" i forbindelse med undersøgelsen og behandlingen af deres sag
- Personer, der modsætter sig udvisning

Udlændingelovens § 35 regulerer migrationsrelateret fængsling og straffesager der vedrører ikke-statsborgere. Reglerne i § 36 indebærer endvidere, at nogle af de personer, der er underlagt de motivationsfremmende foranstaltninger i Sjælsmark eller Kærshovedgård, har været eller risikerer at blive fængslet i kortere eller længere tidsperioder. Selvom politiet generelt undgår frihedsberøvelse, hvis der ikke er udsigt til at udvise en person inden for en "overskuelig fremtid", er beboerne i udvisningscentre stadig i en konstant risiko for at blive frihedsberøvede.

Det er faktisk ikke muligt for beboerne i udvisningscentrene at vide hvornår eller hvorfor de kan blive udsat for fængsling. For eksempel giver de uklare kriterier, der især handler om hvad der egentligt udgør "samarbejde" med myndighederne, en følelse af vilkårlighed og uforudsigelighed. I henhold til § 36, stk. 4, kan en person blive frihedsberøvet under behandlingen af sin asylsag, hvis "udlændingen gennem sin adfærd lægger væsentlige hindringer i vejen for asylsagens oplysning", f.eks. ved "ikke at meddele eller ved at tilsløre oplysninger om sin identitet, nationalitet eller rejserute eller ved at meddele utvivlsomt urigtige oplysninger herom" eller "på anden lignende måde ikke at medvirke til sagens oplysning" (Udlændingeloven § 36, stk. 4, 2 og 3).

Beslutninger baseret på skøn om, hvorvidt en person samarbejder, træffes af den enkelte politimand, der behandler sagen. Den udøvende magt, i dette tilfælde det danske politi, påtager sig således en rolle, som kan sammenlignes med den dømmende magt i forhold til den enkelte sag.[50]

Sager vedrørende "ikke-samarbejde" er blevet undersøgt af forskere og advokater. Disse undersøgelser viser, at skøn vedrørende samarbejde ofte foretages på vilkårligt og uklart grundlag.[51]

Desuden rapporterer juridiske rådgivere, at der er sket en stigning i brugen af frihedsberøvelse hos det danske udlændingepoliti de seneste år.[52]

Udvisningscentre vs. fængsler i Danmark

Udvisningscentrenes juridisk uklare karakter bliver endvidere fremhævet ved, at selvom de i praksis begrænser beboernes frihed drastisk, kan dette ikke kaldes for frihedsberøvelse i juridisk forstand. Som vist i *tabel 4*, på følgende opslag,[53] er betingelserne i udvisningscentre bemærkelsesværdigt forskellige fra dem i danske fængsler, især med hensyn til gennemsigtighed, klarhed om formålet, driften og opholdets tidsbegrænsning samt muligheden for at appellere myndighedernes beslutning.

Både Amnesty International og den Danske Helsinki-Komité har advaret om, at forholdene i udvisningscentre er "værre end fængsler".[57] Dette betyder ikke, at forholdene i de danske fængsler er uproblematiske — hvorvidt de er det, falder udenfor rammerne af denne rapport. Det er dog vigtigt at fremhæve udvisningscentrenes uklare og tvetydige juridiske status: de er hverken fængsler eller reguleres af de (begrænsede) retlige rammer for migrationsrelateret frihedsberøvelse. Det gør det meget vanskeligt for beboerne i centrene at protestere over forholdene og hævde deres rettigheder, netop fordi de ikke er frihedsberøvede i juridisk forstand og derfor hypotetisk "fri til at forlade Danmark, hvis ikke de kan lide det."[58]

Udvisningscentre som tidsubegrænset frihedsberøvelse?

Den "frie ret" til at forlade Danmark er imidlertid meget begrænset i praksis. Ifølge beboerne, flere NGOere og Højesteret ligner forholdene i udvisningscentrene tidsubegrænset frihedsberøvelse. Selvom beboerne ikke er frihedsberøvede i juridisk forstand, skal de:

- overnatte på centret hver nat (den såkaldte opholdspligt). Dette betyder at beboerne skal være tilbage i centret inden kl 22 hver nat.
- regelmæssigt registrere sig hos politiet (meldepligt): 5-7 gange om ugen for beboere på tålt ophold og udvisningsdømte; 3 gange om ugen for afviste asylansøgere)
- have myndighedernes tilladelse, hvis de ønsker at overnatte udenfor centrene (underretningspligt).[59] Manglende registrering hos myndighederne kan være strafbar med en bøde (som beboerne ikke kan forventes at kunne betale eftersom de ingen indtægter har) eller op til 1,5 års midlertidig frihedsberøvelse, enten i Kærshovedgård eller ved elektronisk ankelbånd.

Juridisk gør det en vigtig forskel, at disse betingelser ikke anses som frihedsberøvelse, da frihedsberøvelse ville være ulovlig, hvis den ikke falder ind under § 35 eller § 36 i udlændingeloven.[60] Endvidere ville frihedsberøvelse uden tidsbegrænsning krænke artikel 5 i den Europæiske Menneskerettighedskonvention og overtræde de standarder, der er fastsat i EU's tilbagesendelsesdirektiv (der fastsætter en frist på 12 måneder).[61] Selvom en afgørelse om frihedsberøvelse kan appelleres, og de tilbageholdte får beskikket en advokat til at hjælpe dem med denne indsats, kan Udlændingestyrelsens administrative afgørelse om opholdspligt ikke påklages (jf. Udlændingeloven § 46a, stk. 1).[62] I stedet falder forholdene i udvisningscentre inden for den juridiske gråzone af "begrænset bevægelsesfrihed", for hvilken der ikke er nogen proceduremæssige garantier.[63]

I en afgørelse fra januar 2017 vedrørende en beboers overtrædelse af opholds- og meldepligten i Kærshovedgård erklærede Højesteret, at disse krav var "uproportionelt indgribende" i beboernes bevægelsesfrihed og dermed i strid med menneskerettighederne. Manden hvis sag dommen omhandlede, var på tålt ophold og havde været underlagt disse kontrolforanstaltninger siden 2009.[64] Det er på ingen måde første gang, at retten afgør, at regeringens tiltag mod juridisk strandede migranter er ulovlige; det er heller ikke den sidste. Allerede i 2012 valgte regeringen at ignorere dommen og den efterfølgende kritik fra ombudsmanden i den såkaldte Karkavandisag.[65] Den juridiske repræsentant for Karkavandi, Christian Dahlager, bemærkede at regeringens svar "underminerer retssystemet."[66] Siden da er hans kritik blevet gentaget af Højesteret, Amnesty International, Dansk Flygtningehjælp, Det Danske Institut for Menneskerettigheder, Dignity, Retspolitisk Forening og Foreningen af Udlændingeretsadvokater, som alle fremhæver, at situationen for dem, der er tvunget til at opholde sig og regelmæssigt registrere sig på Kærshovedgård under de strengeste forhold, risikerer at udgøre (og i enkelte tilfælde udgør) uforholdsmæssig og ulovlig tilbageholdelse.

Disse advarsler har imidlertid ikke forhindret politikerne i at fortsætte med at vedtage mere restriktive politikker, der primært retter sig mod personer på tålt ophold. De seneste ændringer trådte i kraft i marts 2017.[67] Regeringen har desuden indført et skema, der beskriver, hvordan retten skal dømme overtrædelser af pligten til at opholde sig og registrere i udvisningscentrene. Denne fjerner de facto domstolenes ret til at tage individuelle hensyn i betragtning ved udstedelse af domme.[68] Landsforeningen af Forsvarsadvokater har kritiseret regeringen for at politisere deres arbejde og undergrave adskillelsen af den lovgivende og den dømmende magt.[69] I marts 2018 er 243 beboere i udrejsecentre angiveligt blevet anklaget for at overtræde opholdspligten i Kærshovedgård. Advokater vurderer, at denne form for straf, ligesom andre restriktioner, ikke vil have den tilsigtede effekt, at flere mennesker "opgiver" Danmark.[70]

På trods af politikernes bestræbelser på at presse domstolene i en mere restriktiv retning er deres nye lov blevet udfordret: i januar 2018 fritog byretten i Herning Sharvin Shojaie, der er på tålt ophold, fra anklagerne om overtrædelse af opholds- og meldepligten i Kærshovedgård. Retten suspenderede ydermere hans pligt til at bo i Kærshovedgård, da retten fandt, at han allerede havde været underkastet disse kontrolforanstaltninger for længe.[71] Dette betyder, at flere mennesker, hvis sager ikke er blevet bragt for retten, kan være underkastede kontrolforanstaltninger, der udgør uforholdsmæssige overtrædelser af deres frie bevægelighed i udrejsecentrene.

Den danske integrationsminister har løbende forsvaret "behovet" for at "gå til kanten" af diverse menneskerettighedskonventioner,[72] og antydet, at menneskerettighederne er en luksus og ikke den absolutte bundlinje. Men faktum er, at konventionerne netop er udarbejdet som bundlinjen, og hvis denne krydses vil der per definition være tale om overtrædelser af menneskerettigheder. Domstolenes og menneskerettighedsorganisationernes[73] konklusion om, at vilkårene i udvisningscentre udgør en (ulovlig) frihedsberøvelse for dem, der er på tålt ophold, kan og bør også tages alvorligt for *alle* beboere, der er henvist til i udvisningscentrenes juridiske gråzone.

Som Mohamed, en beboer i Sjælsmark påpegede: "De gør alt for at få os til at forsvinde... de skubber os væk, men vi har ingen steder at gå hen. Dublinprocedurerne vil bare bringe os tilbage hertil igen."[74] På en måde er de personer, der er juridisk strandede i Danmark også fysisk strandet her. Selv hvis de forlader udvisningscentrene, risikerer de at blive fængslet for manglende registrering hos myndighederne. Hvis de krydser grænserne, risikerer de at blive deporteret tilbage til Danmark, og Danmark bliver deres "åbne fængsel" i praksis.

Tabel 4: Oversigt over forskelle mellem udvisningscentre og fængsler i Danmark

Udrejsecentre	*Fængsler*
Der tilbydes begrænsede aktiviteter, der tjener til at "forberede" beboere til at forlade Danmark.[54]	*Beboerne forberedes til at kunne begå sig på bedst mulig måde i det danske samfund, når de har afsonet deres fængselsstraf.*
~	~
Centrene ligger isoleret fra samfundet. Støtte til transport ydes i det omfang, rejsen har direkte forbindelse med beboerens udvisningssag eller akut sundhedsbehandling.	*Nogle fængsler ligger isolerede, andre gør ikke.*
~	~
Beboerne må forlade centret, såfremt de overholder den vedtagne meldepligt. I praksis er det ofte svært for beboerne, da centrene ligger afsondret og beboerne ikke har råd til at betale transport.	*Beboerne må i hovedreglen ikke bevæge sig uden for fængslets areal. I praksis afhænger det imidlertid af, om det er et åbent eller lukket fængsel, om beboere må forlade fængselsfaciliteterne.*
~	~
Beboerne har ikke ret til at arbejde, men de kan blive tilbudt begrænsede aktiviteter som engelskundervisning (ikke danskundervisning). Beslutningen om tilbud af aktiviteter træffes af centeroperatørerne. Det skal dog undgås, at beboernes dagligdag fyldes med 'rutiner' da dette ville modarbejde centrenes 'motiverende' formål.	*Beboerne har adgang til både arbejde, uddannelse og diverse aktiviteter inden for fængslets rammer.*
~	~
Menneskerettigheder (herunder retten til frihed og beskyttelse mod vilkårlig tilbageholdelse eller frihedsberøvelse[55]*) er ikke beskyttet, da udvisningscentre ikke betragtes som tilbageholdelse eller frihedsberøvelse i juridisk forstand.*	*Retskrav er opfyldt, rettigheder er gyldige og respekteres generelt (inkl retten til frihed og beskyttelse mod vilkårlig tilbageholdelse eller frihedsberøvelse).*
~	~
Afviste asylansøgere der ikke har begået noget lovbrud, har ingen rettergang fået, og de har heller ingen adgang til advokatbistand efter den endelige afvisning. Blandt udenlandske lovovertrædere, der modtager en udvisningsdom efter afsoning af deres fængselsstraf og/eller asylansøgere der afventer rettergang for en lovovertrædelse, har lovovertrædelserne i de fleste tilfælde følgende egenskaber: a) mindre lovbrud, der hos danske borgere ville medføre en mindre bøde, b) lovbrud, der direkte er provokeret og/eller promoveret af forholdene i centret og / eller interaktioner med migrations-	*Fængselsdom afsones ved forudgående lovbrud, rettergang og dom. Fængselsdom gives i henhold til lovbruddets karakter og størrelse, og der tages højde for, hvorvidt disse er sket i affekt.*

myndigheder, centerpersonale, politimænd eller politikere, c) lovovertrædelser, der er konsekvensen af det psykologiske pres, som beboerne udsættes for (i affekt).	
~	~
Uvished i forhold til opholdets længde: ingen tidsramme.	*Generelt klare forudgående fastsatte rammer i forhold til straffens – og dermed fængselsopholdets – længde. Muligheder for at søge om forkortelse af straf.*
~	~
Beboerne må ikke lave mad. Ingen hensyn til særlige behov vedrørende kost.	*Beboerne kan have adgang til at lave egen mad. Særlige behov vedrørende kost er dækket.*
~	~
Adgang til sundhed og behandling er indskrænket til 'akutte tilfælde' og er dermed yderst begrænset.	*Normal adgang til sundhed og behandling.*
~	~
Hegn kan rejses eller flyttes i og omkring centrene uden klart formål, andet end at opfylde funktionen med at gøre forholdene 'utålelige'.	*Hegn og/eller mure skal have et klart defineret formål.*
~	~
Driften varetages af kriminalforsorgen, men fængselsvagternes rolle er civil. Det betyder blandt andet, at de ikke må anvende magt. Vagterne bærer uniform (uden knippel og håndjern) på trods af den civile rolle.	*Driften varetages af kriminalforsorgen, og fængselsvagternes rolle er ikke civil. Det betyder blandt andet, at de godt må anvende magt. Vagterne bærer fuld uniform.*
~	~
Kriminalforsorgens rolle er uklar, såvelsom grundlaget for centrenes 'husregler'.[56] Centrenes generelle logik er at gøre beboernes liv utåleligt.	*Kriminalforsorgens rolle er klar og utvetydig: vagternes rolle er at stå for orden i fænglset samtidig med at de også skal 'normalisere' fængselslivet så meget som muligt: det vil sige, de skal gøre opholdet i fængslet så tåleligt som muligt for beboerne.*
~	~
Beboerne er underkastet en domslignende afgørelse om ophold uden tidsbegrænsning. Det er ofte uklart hvilken instans der afsiger denne afgørelse: formelt beslutter Udlændingeservice, hvor en asylansøger skal indkvarteres på baggrund af de anbefalinger, den enkelte politimand, der har udvisningssagen, giver. Beslutningen om at rykke mennesker til udrejsecentre træffes uden juridisk opsyn og kan ikke ankes.	*Dom om ophold samt opholds længde afsiges af den dømmende magt.*

DAGLIGDAGEN I UDVISNINGSCENTRENE

Udvisningscentrenes skrevne og uskrevne regler

Det daglige liv for juridisk strandede migranter er struktureret af et sæt skrevne og uskrevne regler som påvirker alle aspekter af deres liv. På basis af udvisningscentrenes officielle skrevne regler, beboernes oplevelser af disse og centrenes uskrevne regler, beskriver dette afsnit livsbetingelserne for de mennesker, der er underkastet de motivationsfremmende foranstaltninger. Tre temaer er gennemgående i interviews og samtaler med beboere på udvisningscentrene: følelsen af at være hensat til en tilstand af permanent angst, tab af værdighed og menneskelighed, og oplevelsen af at blive kriminaliseret.

De skrevne husregler for Sjælsmark og Kærshovedgård kan findes på centrenes hjemmesider.

Overordnet består de af en række punkter, hvoraf nogle kan ses som *almindelige* i en statslig institution, andre som *oversættelser* af de motivationsfremmende foranstaltninger i udlændingeloven, og andre som motivationsfremmende strategier, altså *tolkninger*, som ikke direkte kan afledes af loven.

De regler, der kan kendetegnes som *almindelige* i en statslig institution er følgende:[75]

- Beboere skal følge personalets anvisninger, men skal selv holde sig orienteret om vigtig information fra centret.
- Opførsel skal være almindelig hensynsfuld.
- Mindreårige er forældrenes ansvar og forældrene er ansvarlige for børnenes handlinger.
- Strafbare forhold anmeldes til politiet.

Eftersom beboerne på udvisningscentrene i forvejen presses på det yderste både fysisk og psykisk, kan disse regler udsætte dem for yderligere pres. Specielt reglen om "almindelig hensynsfuldhed" og anmeldelse af strafbare forhold udgør et yderligere psykisk pres, især taget i betragtning at hverken beboernes egne bekymringer eller de indrapporterede konflikter blandt med-beboere eller med ansatte bliver taget alvorligt eller adresseret af ledelsen.[76] Ligeledes kan det, at skulle holde sig orienteret "om vigtig information fra centret" være associeret med svær angst: Adama, som bor på Sjælsmark, beskriver sine daglige besøg til receptionen, hvor beboerne skal hente deres post fra politiet eller udlændingestyrelsen, som en nervepirrende øvelse: "ingen nyheder er nyheden, det betyder at jeg ikke skal udvises i dag".[77]

De regler, der kan siges at være *oversættelser* af udlændingelovens motivationsfremmende foranstaltninger er følgende:

- Beboere skal fremvise asylkort og nøglekort til centret efter anmodning fra personalet (jvf. regler om at fremvise legitimation). Denne regel gælder alle asylcentre, og ikke kun udvisningscentrene.
- Der tilbydes tre måltider om dagen i cafeteriet på de af centret bestemte tidspunkter (jvf reglen om ingen kostpenge, til gengæld en madordning).
- Ifølge Helsinki-komitéens rapport har personalet i Sjælsmark endvidere "mulighed for personvisitationer, der benyttes ved mistanke om besiddelse af tyvekoster",[78] hvor de i Kærshovedgård "gerne (må) visitere lokalerne, men man ved ikke, hvad der skal visiteres efter. Der findes ingen vejledning. Udover ulovlige genstande som for eksempel knive og våben er det uklart, hvad der er tilladt. (...) Man må ikke personvisitere beboerne."[79]
- Beboerne skal ansøge Udlændingestyrelsen om tilladelse til at overnatte udenfor centret (underretningspligt).
- Beboerne skal deltage i aktiviteter samt overnatte på centret hver nat. På Kærshovedgård skal de aktivere deres nøglekort én gang dagligt (den såkaldte *opholdspligt*).

Hvor ovennævnte regler udledt direkte fra udlændingeloven ikke er i strid med menneskerettighedsreguleringer i teknisk forstand, indskrænker de beboernes friheder og rettigheder: deres formål, som er at presse beboerne, underkaster dem konstant overvågning og begrænser deres frihed på en måde, der er højst mærkbar for beboere og besøgende. Ikke desto mindre opererer de i en juridisk gråzone der gør det svært at anfægte juridisk.

Foruden de almindelige regler og de regler som kan udledes direkte af udlændingeloven, er der tilføjet et sæt regler som ikke har en umiddelbar hjemmel i loven. Dette sæt regler kan forstås som *tolkninger* af den politiske instruktion om at gøre livet utåleligt for beboerne i udvisningscentrene. Disse er:

- Hegn og overvågning kontrolleres af personalet. Beboerne må ikke røre ved eller kravle i hegnene opsat i og omkring centret.
- Beboere må ikke opholde sig foran eller omkring centeret i 'længere tid ad gangen' eller slet ikke.
- Beboerne må ikke gøre værelserne personlige, og personalet har fri adgang til disse.
- Beboere må ikke lave mad på værelserne.
- Centret rummer slet ikke muligheden for at indrette steder til religiøs eller spirituel praksis. Beboerne må heller ikke anrette sådanne.
- Modtagelse af besøg kan kun ske med forudgående aftale med personalet.

Disse regler viser, at centrene ikke blot er opholdscentre, men at der er tale om forhold, hvor nogle ligner forhold, der gælder ved frihedsberøvelse (som i overvågning og hegn, adgangskontrol), og andre til gengæld er strammere end i fængslerne (som i at de ikke må personliggøre værelserne, ikke må tilberede mad, og ingen mulighed har for spirituel praksis).

De *uskrevne regler* i udvisningscentrene er vage og foranderlige aftaler, som de ansatte kan finde på, alene eller sammen, omkring det daglige virke. Dette er i og for sig almindeligt i alle institutioner. Der, hvor det kan blive problematisk - og som er af speciel interesse i denne rapport - er under hvilke forhold vage og uskrevne regler bidrager til en bevidst udvikling af usikre, ubehagelige og faktisk uacceptable forhold for beboere.

Den utålelige dagligdag

Kombinationen af kontrol og overvågning foregår uden et klart formål, forårsager stress og usikkerhed blandt beboere og en konstant følelse af at være under overvågning uden at de ved hvorfor eller af hvilken grund.[80] Bashir, beboer på Kærshovedgård, forklarede:

> Overvågningen er over det hele. Hvad er det de overvåger? Jeg ved det ikke, men jeg tror kun det er for at få os til at føle os utilpas. Vi skal igennem syv låste døre for at gå ud for så at gå tilbage til vores værelser. De biometriske nøgler virker ofte ikke og jeg kan blive låst ude i en time. Hvor end jeg går ved de det, hver en bevægelse.[81]

Kaywan i Kærshovedgård noterer desuden at: "De spilder penge på at skabe umenneskelige betingelser; de har lavet en forretning ud af os. Men det er spild af penge for dem. De kunne bruge de her penge på gode ting, på at hjælpe mennesker."[82] Forståelsen af, at den danske stat direkte investerer i deres faktiske indespærring og dehumanisering, er gennemgående i vidnesbyrd fra beboerne i centrene. Endvidere er opholds- og meldepligten i høj grad med til at begrænse beboernes muligheder for at have et liv uden for centrene:

> Det er de daglige ting. At andre ved præcis, hvor mange gange om dagen du går ud fra dit værelse, at når jeg går i bad bliver min dør låst, at jeg tænker: virker mine nøgler stadig når jeg går hen til cafeteriet… Man burde ikke skulle bekymre sig om disse ting, de er bare små ting, men de påvirker det daglige liv; særligt, når du ikke ved hvor lang tid de vil fortsætte…[83]

Det er hverken tilladt for beboerne at arbejde eller studere, det daglige liv på centrene er karakteriseret ved lediggang, rastløshed, og langvarig venten. Issa, som boede to år på Sjælsmark, beskriver det på følgende måde:

> Selvom du har lov til at forlade lejren, så er der bestemte regler som gør det meget svært for dig at leve. Du kan ikke lave nogle aktiviteter, som holder dig oppe. Det er som en grænse mellem dig og resten af samfundet, en som du ikke kan se… Som en normal person vælger du selv at gøre ting, og hvornår du vil gøre dem. Du kan spise, når du vil, træne når du vil, bestemme hvordan du vil leve dit liv. I lejrene er vi berøvet alle valg. Og du kan ikke lave nogle planer for dit liv.[84]

I centrene er beboerne tvunget til passivitet, hvilket både berøver dem deres værdighed og medfører høje økonomiske og menneskelige omkostninger:[85]

> Når du er i systemet sættes tiden på pause. Det er alt, hvad de har: du går rundt i forskellige lejre, som du er blevet sendt hen til, og det er dét. Du sidder på dit værelse, du går ud og spiser, du kommer tilbage. Det er dét. Der er internet, men så længe du ikke kan arbejde, har du hverken råd til en computer eller en smartphone… med mindre du stjæler, eller bliver tigger. Disse er nogle af de ting systemet gør ved dig. (…) og denne situation kan fortsætte for evigt. Mange af dem som er der, er nødt til at blive der resten af deres liv… og denne viden er en tung byrde, som du går rundt med. Og det skaber vanvid. Når livet ikke har noget formål, når det bliver gjort til ikke at have noget formål… Det gør dig skør. Velvidende at du har potentialer, drømme. Og alt det, bare for at få dig til at underskrive et papir. Og for dig kan det lige så godt være en dødsfælde, du underskriver.[86]

Lovgivningen begrænser beboernes frihed i det daglige liv på måder, der ofte virker arbitrære i deres øjne. Hvis de reagerer på eller udfordrer disse regler (for eksempel meldepligten), risikerer de kriminalisering, "nemlig fængsling i op til 1-3 år".[87] Det er endvidere vigtigt igen at understrege, at de eksplicitte formål med disse regler, nemlig at motivere beboerne til at udrejse, i praksis bliver til en gøren livet utåleligt for dem.

Den seneste sultestrejke, samt beboernes klager over dårligt tilberedt mad, er i langt de fleste tilfælde i medierne blevet fremstillet på en måde, der får beboerne til at fremstå som uværdige og utaknemmelige velfærdsparasitter.[88] I denne henseende er det afgørende at holde sig for øje, at madordningen jo er en del af de motivationsfremmende foranstaltninger, og at den netop har til hensigt at lægge yderligere pres på beboerne ved at minimere deres frihed. Protester og 'klager' skal derimod forstås som måder at protestere over fratagelsen af handlemulighederne over og kontrollen med ens dagligdag.[89]

At leve i udvisningscentre er endvidere at leve med et stigma, der bliver forværret af mediernes og den offentlige diskurs framing af beboerne som kriminelle. Som Hassan udtrykker det:

> Jeg er bange for at gå ud. (…) Danskerne udenfor ser anderledes på dig på grund af din hud- og hårfarve – som om de forventer, at vi gør noget. Jeg får lyst til at tage min jakke af og vise mine lommer: se, jeg har ikke nogen bombe, ingen kniv, ingenting! Jeg er ikke kriminel! Den anden uge da jeg tog toget, så kontrolløren mit ID (hvor der står "Udrejsecenter Kærshovedgård" med store bogstaver over navnet og billedet). Hvad laver du her? Sagde han til mig, burde du ikke være låst inde? Jeg sagde til ham, nej, jeg må godt forlade centret – og han sagde, skal jeg ringe til politiet?[90]

Tilsammen har disse regler og praksisser til formål at gøre livet for beboerne på udvisningscentrene "utålelige" ved at frarøve dem muligheden for at træffe beslutninger om deres eget liv såvel som for at lægge planer for fremtiden. De uforudselige regler og den allestedsnærværende risiko for frihedsberøvelse og udvisning skaber endvidere væsentlig angst blandt beboerne. Sidst men ikke mindst forværres denne tilstand af det sociale stigma hæftet til deres legale status, oplevelsen af at blive overvåget og mistænkt, og frygten for at enhver forseelse vil resultere i deres kriminalisering og udvisning. Af ovenstående betragtelige omkostninger rejses følgende spørgsmål, som er omdrejningspunktet for det næste afsnit: hvilke konkrete effekter og formål opfylder udvisningscentrene?

UDVISNINGSCENTRENES TILSIGTEDE VS. REELLE VIRKNINGER

Der foreligger ikke omfattende statistikker, der systematisk evaluerer begge udvisningscentres effekter på udvisningsrater, og det er tillige svært at isolere centrenes indflydelse på afviste asylansøgers beslutninger om at blive i Danmark eller rejse videre. Ikke desto mindre viser de tilgængelige tal, at udvisningscentrene hidtil ikke har opfyldt deres erklærede politiske hensigt. Fra november 2017 vendte kun 4-5 indbyggere i Kærshovedgård tilbage til deres oprindelseslande siden centret åbnede i begyndelsen af 2016.[91] I stedet for at øge udvisningsraten skaber centrene mere af det, de skulle forhindre: de har bidraget til at flere mennesker bliver skubbet i illegalitet eller rejser til et andet europæisk land.[92]

I dette afsnit beskrives, hvordan udvisningscentrene til gengæld har forværret den psykiske og fysiske sundhed for juridisk strandede migranter, herunder børn, såvel som medført deres kriminalisering. Afsnittet konkluderer, at udvisningscentrene og de motivationsfremmende foranstaltninger ikke formår at tilbyde en bæredygtig løsning på, at folk er juridisk strandede i Danmark. I stedet fastholdes de i denne situation med meget begrænsede rettigheder, muligvis på ubestemt tid. I lyset af denne situation kan de afviste asylsøgere enten blive i systemet og nedbrydes mentalt, eller de kan gå ind i et liv i illegalitet, blandt andet ved at blive billig arbejdskraft i et stadigt mere ulige system uden adgang til retfærdighed.

Udvisningscentrenes effekt på beboernes helbred

> Dette sted er umenneskeligt. Det er en fabrik, der er designet til at få folk til at opgive alt håb. Hver måned ser vi at folk bliver gale her. Der er ikke andet at gøre her end at blive skør.[93]

Denne bemærkning fra en beboer i Sjælsmark er på ingen måde unik. Den vidner om de skadelige virkninger af de motivationsfremmende foranstaltninger på den mentale sundhed hos de personer, der er underkastes dem. De negative virkninger på folks mentale og fysiske sundhed af den lange ventetid, ledighed og isolering i asyl- og udvisningscentre er veldokumenteret i Danmark såvel som i andre lande.[94] Mange asylansøgere har allerede traumer, når

de ankommer til Danmark, og den langvarige ventetid i asylcentre forværrer denne tilstand.[95] Systemet skaber også nye traumer: der er eksempler på personer, hvis mentale sundhed var så negativt påvirket af deres tid i de danske asylcentre, at de har fået opholdstilladelse af humanitære årsager på den baggrund.[96]

En omfattende rapport om sammenhængen mellem længden af opholdet i asylcentre og beboernes mentale sundhed, skrevet af flere medicinske forskere, viser, at antallet af beboere med psykologiske problemer stiger med opholdets længde. Dette var tilfældet for *alle* former for psykisk sygdom.[97] Den tvungne immobilitet, ledigheden, den sociale isolation, stigmatiseringen, den manglende tidsbegrænsning og de manglende muligheder for at påvirke deres daglige rutiner har alvorlige psykologiske følger hos personer, der opholder sig i asylcentre i længere tidsperioder. Personalet i udvisningscentrene har også bemærket, at systemet øger antallet af sygdomme, angst, selvskade og selvmordsforsøg, samt aggression blandt beboere.[98] Adama, der er bosat i Sjælsmark, siger følgende:

> Vi ser her, hvordan folk gradvist bliver vanvittige. De trækker sig tilbage, bliver paranoide, begynder at tale med sig selv. De begynder at bruge stoffer, nogle begynder at skade sig selv eller andre. De dør indeni. Langsomt slår de os ihjel, men staten forstår ikke sin egen rolle i dette.[99]

Beboere i både Sjælsmark og Kærshovedgård bemærker ligeledes, at de har oplevet og/eller er vidne til, at medbeboere bliver deprimerede, lider af kronisk hovedpine, søvnløshed og angst, og de har engageret sig i tanker om at skade sig selv, eller påført sig selv skader. Selvmordsforsøg og forsøg på at brænde eller beskadige bygninger er således frem for alt de direkte virkninger af det pres, beboerne udsættes for. Som nævnt tidligere forværres angsten yderligere af frygten for at blive udsat for frihedsberøvelse eller udvisning på et hvilket som helst tidspunkt (f.eks. i de såkaldte daggryrazziaer).[100] John i Sjælsmark forklarer:

> At leve konstant i denne usikkerhed, hvor fængselsofficererne kan banke på din dør når som helst og sige, at nu skal du til Kærshovedgård, eller nu skal du deporteres... hvad det gør ved folk, forstår de ikke. Mange mennesker bliver traumatiseret af denne venten.[101]

De juridisk strandede migranter har samme adgang til sundhedsydelser som asylansøgere. I henhold til den danske lov om modtagelsesforholdende for asylansøgere, bør sundhedsscreeninger tilbydes i asylcentre enten af Røde Kors eller af kommunerne. For adgang til mere specialiseret sundhedsbehandling skal Udlændingestyrelsen screene og acceptere en særlig ansøgning. I udvisningscentrene bør Røde Kors tilbyde nødhjælp og smertelindring.[102] Myndighederne er også forpligtede til at tilbyde sundhedsydelser, der ikke kan udskydes "fordi der er risiko for livsvarige mén, for udvikling eller svær progression af tilstanden, eller for at tilstanden bliver kronisk."[103]

Et stort problem med dette system er, at den bygger på en antagelse om, at folk kun bliver i asyl- eller udvisningscentre i kortere perioder. I virkeligheden risikerer mange imidlertid at skulle blive der i mange år, med meget begrænset adgang til behandling, hvilket risikerer at forværre deres mentale og fysiske tilstand. Særlig bekymrende er det, at den psykiske og fysiske sygdom blandt beboerne i udvisningscentrene er en direkte og forudsigelig konsekvens af et system, der er designet til at gøre deres liv utåleligt, snarere end blot en bivirkning af de motivationsfremmende foranstaltninger.

I et interview med DR P1 fremhævede en læge, der arbejder med Røde Kors i Kærshovedgård, de etiske problemer der opstår ved at arbejde med humanitære tjenester i udvisningscentrene. Lægen påpegede, at det er etisk problematisk for ham at arbejde i et udvisningscenter af to grunde: for det første må læger ikke bidrage til krænkelser af menneskerettighederne og for det andet, i henhold til torturkonventionen må offentlige medarbejdere ikke anvende nedværdigende og umenneskelig behandling til at presse folk til at overholde statens ordrer.[104]

Det er igen værd at gentage, at presset på beboerne ikke har resulteret i flere menneskers udrejse. Dette er i tråd med international forskning og er blevet bekræftet af politibetjente, der arbejder direkte med udvisninger, samt af Røde Kors medarbejdere og forskere, der er i direkte kontakt med beboerne.[105] Protester, herunder selvskade som i den seneste sultestrejke i Kærshovedgård,[106] skal forstås i lyset af det betydelige pres, der påføres beboerne, som en reaktion og en måde at generobre kontrol over deres eget liv og død.[107]

Børn i udvisningscentrene

De motivationsfremmende foranstaltninger er ikke målrettet børn, men har i praksis alvorlige følger for de børn, der er juridisk strandede sammen med deres familier. 70 børn bor for tiden i Sjælsmark, 21 af dem er født i Danmark. 50 befinder sig i en "låst udrejseposition",[108] hvilket betyder at de kan have udsigt til et langt ophold. Inden de ankommer til familieenheden i Sjælsmark, har de ofte opholdt sig i forskellige asylcentre i flere år. I dag har mere end 120 børn opholdt sig mere end fire år af deres liv i asylcentre.[109]

Vi ved fra tidligere rapporter, at "størstedelen af børnene udviser psykiske forstyrrelser og udviklingsproblemer efter et par år i det danske asylsystem".[110] Deres barndom er desuden foregået "i en undtagelsestilstand".[111] Refugees Welcome fortæller følgende om Taufiki, en 9-årig, der lider af udviklingsproblemer efter at have tilbragt 7 år i danske asylcentre.

> Efter at den lille familie er flyttet til Sjælsmark, er hans tilstand blevet kraftigt forværret. For nogle år siden oplevede han, at politiet satte ham og hans mor i fængsel, og næste dag på et fly til Congo. Men myndighederne afviste dem, så politiet måtte tage dem med tilbage til Danmark. Han frygter, at det kan ske igen når som helst, og derfor nægter han at spise i kantinen, hvor der er politi. Hans mor fandt for nylig en kniv, som han sov med under sin hovedpude. Flere gange om dagen og hver nat tisser han i sengen.[112]

Røde Kors driver en børnehave i Sjælsmark, og ældre børn kan gå i skole uden for centret. Udover at dele deres forældres angst og usikkerhed er børnene også alvorligt ramt af den sociale isolation, stigmatisering og mangel på frihed i udvisningscentret, hvor hverdagen også er præget af tvangsudvisninger og af andre beboeres ødelæggende eller desperate udbrud. Børnepsykologer og -rettighedsadvokater advarer om, at den lange opholdstid i Sjælsmark vil have en varig og traumatiserende virkning på børnene, og kalder denne praksis for "uacceptabel".[113] Børn bliver med andre ord berøvet en sund og rask fremtid.

Desuden opsplitter udvisningscentrene familier. Tvungen ophold i Kærshovedgård gør det umuligt at opretholde et familieliv uden for centrene: at rejse for at se familien kan tage timer og turen er ofte økonomisk uoverkommelig for beboerne. Den Danske Helsinki-komité konkluderede faktisk, at "der er således i praksis ikke sikret mulighed for jævnlig kontakt til eventuel herværende familie, som det kræves i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 8 vedr. retten til respekt for familielivet".[114]

Kriminalisering

> Vi ser folk blive vanvittige af at vente, men når folk råber, spiller høj musik og drikker om natten, fortæller de os, at de kan gøre hvad de vil, det er et frit land. Men så, når de begynder at skade sig selv, smadre vinduer og beskadige stedet, er de stadig fri til at gøre det? Når de ikke lytter til os, når vi råber op, hvad er den frihed værd?[115]

Hussain, der er bosat i Sjælsmark, udtrykte sin frustration over, at der ikke bliver lyttet til beboerne - i det mindste ikke, før de risikerer at få en straffedom. En fælles misforståelse blandt politikere og offentligheden er, at udvisningscentrene og de motivationsfremmende foranstaltninger generelt er møntet på "kriminelle udlændinge". Men faktum er, at det er langt de færreste afviste asylsøgere, der er blevet dømt for lovbrud. Dette gælder både for familier og par i Sjælsmark og for enlige mænd og kvinder i Kærshovedgård.[116]

Til trods for dette styrker politiets tilstedeværelse og daglige patruljer omkring og i udvisningscentrene lokalsamfundets indtryk af, at beboerne er kriminelle, der skal overvåges nøje. Denne ide er blevet rodfæstet blandt naboer til de to udvisningscentre, der frygter stigende kriminalitetsrater og nedsat ejendomsværdi som følge af, at udvisningscentrene er placeret i deres nærområder.[117] Imidlertid har politiet ikke rapporteret nogen væsentlig stigning i kriminelle hændelser, der involverer beboere i udvisningscentrene.[118]

Det er tillige vigtigt at tage i betragtning, at mens regeringen, og de fleste medier får det til at virke som om, de fleste dømte udlændinge er anklaget for alvorlige forbrydelser, er mange af dem, der er blevet dømt, faktisk blevet anklaget for småforbrydelser som vandalisme, butikstyveri eller "menneskesmugling" i de tilfælde, hvor de har hjulpet familiemedlemmer til at krydse grænsen til Danmark for at søge asyl. Der er et andet vigtigt, om end stadig overset element i forhold til at forstå denne kriminalisering: beboerne risikerer dagligt at blive kriminaliseret for deres reaktioner på – eller modstand mod - det psykologiske, fysiske og sociale pres, de udsættes for i udvisningscentrene. Disse reaktioner omfatter selvskadende adfærd, lejlighedsvis kørsel i bussen uden billet, eller madlavning til sig selv og deres børn i strid med husreglerne i udvisningscentrene.

Når mindre forseelser anmeldes til politiet, kan det have alvorlige konsekvenser for udfaldet af asylprocedurer og retten til at forblive i Danmark. Asylansøgere hvis sager endnu ikke er blevet afgjort af Udlændingestyrelsen (fase 2 asylansøgere) og som har begået mindre lovbrud, er blevet flyttet til udvisningscentrene siden 2017. Det er vigtigt i den forbindelse at understrege, at personer i fase 2 endnu ikke har fået deres straffesag behandlet men Udlændingestyrelsen har, med overflytningen til et udvisningscenter, (for)dømt, at de sandsynligvis ikke vil få opholdstilladelse. Deres sager kan så bruges til at afskrække og disciplinere andre asylansøgere.

Nogle konkrete eksempler på de mindre forseelser, der tæller som forbrydelser og kan resultere i afslag og udvisningsdomme indbefatter følgende:

- personer der har været involveret i butikstyveri i supermarkedet (som i et tilfælde en flaske vand)
- personer der var indblandet i en mindre slåskamp med andre beboere i asyl- eller udvisningscentret (derved overtræder de reglen om respektfuld adfærd)
- personer der har haft små mængder hash i centret (et slukket jointskod kan gøre det)

Selvom det er forbudt, bruger nogle beboere i centrene alkohol og stoffer til at klare det psykologiske pres, de udsættes for.[119] Bashir, som sidder i Kærshovedgård, bemærker følgende: "De er ligeglade med, om vi bruger stoffer som heroin i lejrene, fordi de kan bruge det til at kriminalisere os".

I nogle tilfælde resulterer kriminaliseringen i, at folk bliver nægtet opholdstilladelse, selvom de har gyldige asylgrunde. De ender med at sidde fast i Danmark, fordi de hverken kan få opholdstilladelse eller udvises, da dette sidste ville være i strid med international menneskeret og Udlændingeloven (§ 31). Dette er tilfældet for nogle af dem på tålt ophold, der potentielt forbliver i et "ureguleret juridisk ingenmandsland"[120] resten af deres liv.

Når først en asylansøger er blevet presset hårdt nok af asylsystemet og begår en forbrydelse, vil de samme juridiske rammer, der satte vedkommende i denne desperate situation, straffe ham eller hende ved at afvise vedkommendes asylansøgning og sikre deres udvisning eller indespærring i udvisningscentrene på ubestemt tid. Det næste afsnit viser i detaljen, hvordan en sådan kriminaliseringsproces kan se ud via et paradigmatisk eksempel.

ET PARADIGMATISK EKSEMPEL

Det paradigmatiske eksempel drejer sig om Emmanuel, der ankom til Danmark som menneskehandlet fra Nigeria, og som modtog et endeligt afslag på sin ansøgning om asyl i 2013. Eksemplet inkluderer en konflikt opstået i Sjælsmark i februar 2016 og viser, hvordan en hverdagssituation som spisning kan blive et led i kriminaliseringspraksis. Situationen fremlægges på baggrund af følgende kilder: den berørte beboers vidnesbyrd, samt de involverede fængselsvagters vidnesbyrd, alle fremlagt under ed i retten.[121]

Emmanuel blev anklaget under straffelovens § 119 stk 1 for trusler og vold mod tjenestemand i funktion. Anklagers krav var mindst tre måneders fængsel og udvisning i henhold til § 49 stk 1 i udlændingeloven, samt indrejseforbud i Schengen området over en seksårig periode. Retssagen fandt sted ad to omgange, i foråret 2017, og i sommeren 2017 hvor dommen blev afsagt. Emmanuel blev kendt skyldig og idømt en ubetinget straf på tre måneders fængsel og udvisning med indrejseforbud i seks år.

Selvom fokus for rapporten ikke er på det generelle asylsystem, er det relevant at holde sig kritikken af denne for øje, som fremstillet i afsnittet *Hvorfor bliver man juridisk strandet?*. Der medtages således information om de problematiske aspekter ved behandlingen af Emmanuels asylsag, så vidt disse er relevante for at forstå sagen i sin helhed.

Hændelsen som udviklede sig til en kriminalsag

> Motivationsfremmende foranstaltninger i udrejsecentrene slår os langsomt ihjel. Jeg mener, man kan kalde det for mental krigsførelse. De foranstaltninger, som staten praktiserer i hverdagen på centrene, motiverer ikke folk til at rejse hjem. I stedet skaber de psykisk sygdom og selvmordstruede ikke-borgere.[122]

Ved modtagelsen af afslaget på sin asylsag, blev Emmanuel sat i en 'udrejseposition', han skulle altså afvente sin udvisning. Ifølge § 9c stk 2 i udlændingeloven kan en afvist asylansøger blive tildelt opholdstilladelse hvis hans eller hendes udvisning ikke har været mulig at håndhæve efter 18 måneder. Emmanuel stod i udrejseposition i langt over 18 måneder: over fire år. Selv om han havde underskrevet sine udvisningspapirer, hvorved han gik med til at samarbejde om sin egen udvisning, blev han ikke anset for tilstrækkeligt "samarbejdende" til at kvalificere sig til midlertidig opholdstilladelse i henhold til § 9c, afsnit 2. Han blev flyttet til Sjælsmark, da centret åbnede i 2015. I begyn-

delsen af 2017 modtog Emmanuel et brev om, at han stod anklaget under straffelovens § 119 stk 1 for trusler om vold mod tjenestemand i funktion. I denne sag er tjenestemænd i funktion, nogle af de ansatte fængselsbetjente på Sjælsmark. Situationen som anklagen er baseret på fandt sted i begyndelsen af 2016, i cafeteriet på Sjælsmark, hvor Emmanuel skulle til at have sin aftensmad.

Ifølge Emmanuel, ankom han i cafeteriet mellem 15 og fem minutter før slutningen af den fastsatte middagstid. Han var den sidste person som kom for at spise sin aftensmad i cafeteriet den dag, og fordi han vidste at resten af maden ville blive smidt ud, spurgte han om han måtte få et ekstra stykke kylling. Fængselsvagten som serverede maden til ham afviste hans forespørgsel. Situationen udviklede sig til en diskussion mellem Emmanuel og de betjente, som var tilstede. Emmanuel gjorde vagten opmærksom på hans overraskelse over vagtens afvisning af at give ham et ekstra stykke kylling, og på hans oplevelse af, at denne beslutning var vilkårlig. Derpå smed vagten maden ud. Efter at have set dette, sagde Emmanuel til vagten, at han ville hjælpe ham med at smide maden ud, kastede bakken med mad på gulvet og forlod lokalet i ophidset tilstand.

Tre andre betjente og en køkkenmedarbejder var i cafeteriet på samme tid. Ifølge betjentene rettede Emmanuel en gaffel imod en af dem og truede dem verbalt efter at have smidt bakken med mad på gulvet. Ifølge en af betjentene havde Emmanuel sagt, "noget i retning af" "jeg ved hvem du er, jeg ved hvor jeg kan finde dig, og jeg vil pløkke dig". Emmanuel påstår, at han fortalte betjentene, at de opførte sig inhumant, at de vidste hvilken umulig situation folk i centrene befinder sig i, og at deres opførsel gjorde det værre uden grund. Emmanuel sagde endvidere, at det taget i betragtning, skulle betjentene ikke blive overrasket, hvis en af beboerne på et tidspunkt eksploderede og forsøgte at gøre dem fortræd.

Det fremgår af betjentenes vidnesbyrd, at idet Emmanuel angiveligt truer med en gaffel, går vagterne imod ham – det sker altså ikke omvendt. Vagterne omringer Emmanuel, inden han når døren, ifølge deres egne udsagn fordi "der er tale om en potentiel situation". Det er uklart, hvad der sker derefter, men ifølge betjentene smider Emmanuel "efter noget tid" gaflen på gulvet og går ud af cafeteriet. Vagterne påstår endvidere, at Emmanuel tager en håndfuld gafler med den ene hånd på sin vej ud, for derefter at smide dem på jorden uden for cafeteriets dør. Ifølge Emmanuel er intet af det ovenstående sandt.

Under retssagen fremlægges billeder taget af den ene af vagterne som bevis. To af de seks billeder er taget nogle timer efter episoden. Tilhørerne i retssagen får ikke disse billeder at se, men får forklaret, at de viser kødet på gulvet, og en sovseskål der er tippet så der er røget noget ud. Der foreligger ingen billeder af selve det redskab, der angiveligt skulle være brugt til at true med, som bevis, og heller ikke af gaflerne uden for cafeteriet. Som svar til forsvarsadvokatens spørgsmål om, hvorfor der ikke blev taget billeder af gaflen, forklarer en betjent at han "ikke ved hvor den blev af".

Ud over fængselsbetjentene og Emmanuel er der ét vidne til situationen, nemlig en ansat i køkkenet og tilknyttet Forenede Service der står for catering til Sjælsmark. Hendes vidnesbyrd blev fremlagt i anden del af retssagen, som fandt sted i sommeren 2017. Her forklarede vidnet, at hun var til stede, i kantinen på Sjælsmark ved den pågældende hændelse ca. kl. 18. Kantinen lukker kl 18.15 for udlevering af mad, og for spisning kl 18.30. Den pågældende aften blev der serveret kyllingefileter med karrysovs. Ifølge hende, ville Emmanuel ikke have det andet mad den dag, kun kyllingen. Da hun rækker maden til Emmanuel bliver han, ifølge hende, "vred på situationen, ikke på mig". En vagt står tæt ved kantinedamen, og resten af vagterne står i gangen og har hørt efter. Kantinedamen fastslår, at hun ikke blev truet. Hun har heller ikke hørt Emmanuel fremsætte trusler mod andre, og hører heller ikke råb og larm.

De motivationsfremmende foranstaltninger i hændelsen

Det er i denne forbindelse relevant at forholde sig til de forskellige aspekter af de motivationsfremmende foranstaltninger, der illustreres i denne sag. Dels er det vigtigt at påpege, at de motivationsfremmende foranstaltninger findes i selve situationen på en direkte måde: der er her tale om madordningen, hvor man skal spise i cafeteriet på de angivne tidspunkter. Det er også en konsekvens afledt af de motivationsfremmende foranstaltninger, at vagterne og kantinedamen tilsyneladende følger en regel om, at man ikke må få mere mad på trods af, at den ellers skal smides ud. Ligeledes er det en del af de motivationsfremmende foranstaltninger, at det er fængselsvagter, der udøver disse, og det fremgår også i vidneudsagnene, at fængselsvagterne har meget svært ved at forstå, og i særdeleshed udøve, deres rolle i udvisningscentrene. Specielt fordi deres rolle i centrene er civil, hvilket betyder at de ikke må anvende magt eller sanktionere beboerne. Under retssagen udtalte vagterne da også, at de ikke ved, hvad deres rolle er. I en anden sammenhæng har en af disse statslige ansatte udtalt følgende:

> Vores rolle her er ikke, som i frihedsberøvelse, at minimere de negative konsekvenser af frihedsberøvelse. Tværtimod er de negative konsekvenser en implicit del af konstruktionen af disse centre. Det er meningen, at folk skal forlade disse centre, men i stedet sidder de fast her.[123]

Vagterne er tilsyneladende hensat i en arbejdssituation, som bevæger sig i en juridisk gråzone, da migranternes status i udvisningscentrene ikke falder klart under nationale eller internationale regler. Fra at være vant til at arbejde i såkaldte "velfærdsfængsler", er de nu ansvarlige for at "forvalte de uønskede", og deres vante professionelle koder og normer gælder ikke fuldt ud.[124] Dertil fastholder deres højeste administrative autoritet – Integrationsministeren – vedvarende, at formålet med centrene er at gøre livet så utåleligt som muligt for beboerne.[125] Denne fra politisk side promoverede idé vækker bekymring og usikkerhed hos de udøvende institutioner; for hvordan undgår man at minimere de negative konsekvenser af at opholde sig i udvisningscentre, uden dermed at gøre ondt værre? I en pressemeddelelse fra august 2013 skriver formanden for Fængselsforbundet Kim Østerbye eksempelvis følgende: "Jeg håber ikke, at ideen kun er, at fængselsbetjente i uniform skal skræmme asylansøgere."[126] Herved udtrykker han både utilfredshed med de manglende retningslinjer for Kriminalforsorgen i forhold til deres rolle i centrene, og med det faktum, at de eneste retningslinjer synes at være at konkretisere denne 'utålelighedsregel'.

Den kendsgerning, at utålelighedsreglen var en væsentlig bidragende faktor i konflikten i cafeteriet, er irrelevant fra et strafferetligt synspunkt. Uoverensstemmelserne mellem de forskellige vidnesbyrd blev tilsyneladende også anset for irrelevante - bemærkelsesværdigt i denne sammenhæng er vidnesbyrdet fra den ansatte i cafeteriet, som sammen med en kvindelig fængselsofficers vidnesbyrd sår tvivl om, hvorvidt Emmanuels handlinger med rette kunne opfattes som "truende". Disse udsagn kunne måske have været relevante i forhold til afvejningen efter proportionalitetsprincippet, men de blev ikke taget i betragtning i dommen. Derudover er de fire fængselsofficerer jo tjenestemænd, hvorved deres udsagn vægtes højere end lægfolks. Årsagen til, at der ikke var nogen billeder af de elementer, som Emmanuel angiveligt havde brugt til at true vagterne med, ser ud til at være irrelevant i dette lys. Endelig understregede domstolen i domsafsigelsen, at vagterne *følte* sig truede - og det er i henhold til loven deres oplevelse, der får størst vægt.

Skabelsen af et udvisningsbart subjekt

Imellem den første del af retssagen i foråret og den anden del i sommeren 2017 blev Emmanuel afhørt af politiet i forbindelse med spørgsmålet om udvisning, især om forhold, der er relevante i henhold til § 26 i udlændingeloven, hvori det hedder, at i tilfælde, der kan omfatte udvisning som en del af straffen, skal "der tages hensyn til, om udvisningen må antages at virke særlig belastende, navnlig på grund af

1. udlændingens tilknytning til det danske samfund,
2. udlændingens alder, helbredstilstand og andre personlige forhold,
3. udlændingens tilknytning til herboende personer,
4. udvisningens konsekvenser for udlændingens herboende nære familiemedlemmer, herunder i relation til hensynet til familiens enhed,
5. udlændingens manglende eller ringe tilknytning til hjemlandet eller andre lande, hvor udlændingen kan ventes at tage ophold, og
6. risikoen for, at udlændingen uden for de i § 7, stk. 1 og 2, eller § 8, stk. 1 og 2, nævnte tilfælde vil lide overlast i hjemlandet eller andre lande, hvor udlændingen kan ventes at tage ophold.

Stk. 2. En udlænding skal udvises efter §§ 22-24 og § 25, medmindre dette med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, jf. dog § 26 b. 29)

Anvendelsen af udvisning som straf er en del af en nutidig tendens, hvor strafferet bruges til at tjene migrationsrelaterede formål. Denne sammensmeltning af strafferet og udlændingeret benævnes sædvanligvis 'krimmigrationsparadigmet'.[127] Under dette regime bliver hvem lovovertræderen er vigtigere end alvorligheden af selve lovovertrædelsen. Sagen om Emmanuel illustrerer denne komplekse logik vel, både i forhold til hvordan migrationskontrolsystemet effektivt kriminaliserer asylansøgere, og i forhold til, hvordan migrationskontrolmekanismerne så bruges til at straffe og udvise en kriminaliseret migrant, hvis lovovertrædelse var en direkte følge af et migrationskontrolsystem skabt til at gøre ham udvisningsbar. I sommeren 2017 blev Emmanuel kendt skyldig i at have overfaldet fire fængselsofficerer og dermed begået voldshandlinger og udtalt trusler om vold mod offentligt ansatte. Han blev dømt til tre måneders ubetinget fængsling og udvisning fra Danmark med et seks-årigt indrejseforbud. Kort efter domsafsigelsen blev Emmanuel overført til Kærshovedgård, hvor han skulle vente på indkaldelsen til afsoning af fængselsstraffen.

Hvad vi lærer af det paradigmatiske eksempel

Emmanuels sag giver os mulighed for i detaljer at følge, hvordan kriminaliseringen af en juridisk strandet person finder sted i praksis. I den kan vi observere flere aspekter af krimmigrationslogikken på spil: for det *første* ser vi, hvordan udvisningscentrenes rammer, deres institutionelle miljø, og tilstedeværelsen af uniformerede vagter og politi indrammer og skaber beboerne som kriminelle. Dette gælder ikke kun i Emmanuels tilfælde, men er også synligt i kriminaliseringen af hundredvis af individer, der er fundet skyldige i at overtræde reglerne om indespærring i udvisningscentrene. For det *andet* lægger kontrol- og overvågningsforanstaltningerne, der omgiver beboernes hverdag, et betydeligt pres på dem. Disse foranstaltninger spænder fra forbuddet mod at arbejde for at tjene deres egne penge og den isolation de udsættes for, til reguleringen af deres daglige rutiner gennem madordningen og opholds- og meldepligten. Det politiske løfte om at

gøre livet utåleligt for beboerne og derved presse dem til at forlade Danmark taget i betragtning, er det ikke overraskende, at de sandsynligvis vil ty til destruktive handlinger, enten rettet mod sig selv, mod ting, eller mod andre.[128] Emmanuels sag er paradigmatisk, da den afspejler situationen for mange andre beboere i udrejse- og asylcentre, der er anklaget for mindre forbrydelser som følge af det pres, de har været udsat for, især fattigdom, psykisk sygdom og i udvisningscentrenes tilfælde berøvelse af værdighed og livsudsigter. Sidst ser vi hvordan en kriminel dom bruges instrumentelt til at legitimere udvisningen af en "uønsket anden", og specielt til at styrke legitimeringen af disse praksisser i offentlighedens øjne.[129] Efter at have modtaget en udvisningsdom som følge af en straffedom, har Emmanuel og mange med ham ekstremt begrænsede muligheder for nogensinde at få ophold i Danmark - selv om deres udvisning kan være udsigtsløs. Dette giver igen staten mulighed for at frasige sig ansvaret for deres velbefindende, underkaste dem utålelige livsvilkår, og 'løse' problemet ved at presse dem ud i et liv i illegalitet, i Danmark eller andetsteds i Europa. De der ikke kan tage nogen steder hen, forbliver sandsynligvis fastlåst i den juridiske gråzone på ubestemt tid.

Delkonklusion

Denne første del af rapporten bidrager til at besvare følgende spørgsmål: i betragtning af, at de motivationsfremmende foranstaltninger og udvisningscentrene ikke har opfyldt deres erklærede funktion, hvad er så deres virkelige funktion og effekter? Kort sagt er vores svar følgende:

Udvisningscentrene har ført til en drastisk forringelse af levevilkårene og den psykiske og fysiske sundhed for afviste asylansøgere (både mænd, kvinder og børn), og i, at flere personer bliver skubbet ud i illegalitet eller kriminalisering. Potentielt producerer dette en sårbar klasse af underdanige, kontinuerligt udnyttede og billige arbejdere, der i udgangspunktet ikke vil have mulighed for at gøre noget for at ændre på deres situation. I stedet for at lytte til kritikken fremsat af adskillige juridiske eksperter, menneskerettighedsorganisationer, forskningsrapporter, civilsamfundet og vigtigere endnu migranterne selv, fortsætter regeringen med at udvide de motivationsfremmende foranstaltninger. Denne udvidelse findes eksempelvist i den seneste meddelelse om åbningen af et nyt såkaldt "hjemrejsecenter", som skal huse afviste asylansøgere forud for deres overflyttelse til udvisningscentrene.[130] De nuværende politikker indebærer altså betydelige menneskelige, samfundsmæssige og økonomiske omkostninger. For at forstå, hvorfor regeringer fortsat bruger disse politikker på trods af, at de tilsyneladende ikke opfylder deres påtænkte funktion samt de negative virkninger, de producerer for afviste asylansøgere og for samfundet som helhed, finder vi det nødvendigt at skubbe analysen yderligere. I den næste del af denne rapport antager vi derfor vores rolle som kritiske forskere og giver en analyse af udvisningscentrenes underliggende logik og reelle virkninger.

DEL II

STOP KILLING US SLOWLY: EN ANALYTISK INTERVENTION

Ved at fokusere på de motivationsfremmende foranstaltningers praksis og virkninger i forhold til juridisk strandede migranter har rapporten vist, hvordan bestemte grupper af mennesker systematisk kriminaliseres gennem lovgivende, udøvende og dømmende statspraksis og via regler, der regulerer deres hverdag, at dette finder sted i en juridisk gråzone. Gråzonen gælder både i forhold til beboernes juridiske ikke-status, og for udvisningscentrenes regler og logik, som forekommer vilkårlige og uforudsigelige for beboerne. Det er vigtigt at bemærke, at de retlige rammer for tilbageholdelse eller fængsling ikke gælder i udvisningscentrene (dvs. tidsfrister, adgang til juridisk rådgivning, garanti mod brud på rettigheder) fordi disse centre netop ikke betragtes som lukkede institutioner, og beboere placeres der på grundlag af administrative beslutninger. Domsafsigelser og rapporter fra menneskerettighedsorganisationer peger dog på, at vilkårene i udvisningscentrene er sammenlignelige med frihedsberøvelse på ubestemt tid. Faktisk ligger disse centre et sted mellem tidsubestemt frihedsberøvelse og produktionen af statsløse, da de har resulteret i, at et stigende antal afviste asylansøgere bliver skubbet ud i illegalitet. Beboerne har dermed meget begrænsede muligheder for at bekæmpe deres situation og hævde deres rettigheder. Protesterne, sultestrejkerne og demonstrationerne arrangeret af beboerne i udrejsecentre, der har fundet sted under sloganet "stop killing us slowly", bør forstås i dette lys som en handling for at genvinde deres ret til at have rettigheder. Vi tager de bekymringer, der rejses af disse protestbevægelser som en opfordring til kritisk at diskutere udvisningscentrene, deres logik og følgevirkninger som en del af det europæiske udvisningsregime.

Dette kræver en bemærkning om vores position. Som forskere, der arbejder indenfor sociojuridiske studier, kritiske migrations- og grænsestudier og dekoloniale studier, forstår vi udvisningscentre som kritiske steder, hvor der udkæmpes kampe om statsborgerskab og tilhørsforhold. Disse kampe er dybt *politiske*, i modsætning til statens indramning af dens tilbageholdelses- og udvisningspraksis som neutrale reaktioner på et opfattet problem bestående af uønskede migranter. Vores tilgang vender rundt på dette mere eller mindre gængse perspektiv og fokuserer på statens og lovens rolle i at producere kategorier af uønskede racegjorte befolkningsgrupper, der legitimt kan blive dømt til at 'dø langsomt' i statens og samfundets ydergrænser. Vi placerer derfor undersøgelsens observationer ind under de igangværende debatter om det europæiske migrations- og grænseregimes racemæssige og rumlige politikker.[131] Dette gør det også muligt for os at analysere, hvordan flygtninges kampe i Danmark har genlyd i forskning på området, der fremhæver sammenhængen mellem grænsekontrol, kriminalisering af flygtninge og migranter, og institutionel racisme. Vi fremhæver tre analytiske hovedkonklusioner vedrørende de danske udvisningscentres virkelige funktioner og virkninger:

For det *første* er det europæiske grænse-, flygtninge og udvisningssystem blevet et fremtrædende sted for kampe om liv og død, tilhørsforhold og udelukkelse. Det er i denne forbindelse centralt at holde sig følgende for øje: der er en kontinuitet mellem migranters død i Middelhavet, som er en direkte følge af EUs voldelige stramning af dets grænseregime og den 'langsomme død' og systematisk fratagelse af værdighed, menneskehed og livsmæssige udsigter, der finder sted i Europas indre, parallelle system af formelle og uformelle centre, hvor de uønskede befolkningsgrupper er indespærret.[132] Her holdes flygtninge og migranter, der anses som værende uønskede, isoleret i faciliteter med humanitære minimumsstandarder og begrænset i deres fri bevægelighed. Som vi har set i forhold til de danske udvisningscentre, har den bevidste produktion af utålelige forhold alvorlige effekter på beboernes mentale og fysiske velbefindende. Begrebet 'nekropolitik' indfanger de forhold, hvorved bestemte racegjorte grupper udsættes for forhold, hvor de "holdes i live, men skadede".[133] Fra dette perspektiv er 'stop killing us slowly' ikke kun et slogan, men en levet virkelighed.

For det *andet* er forståelsen af institutionel racisme som gruppe-differentieret udsættelse for en for tidlig død nyttig til at begrebsliggøre disse problemer.[134] *Flygtning, afvist asylansøger og irregulær migrant* er ikke blot juridiske kategorier, de er racemæssige kategorier i det omfang, de primært benyttes om ikke-hvide personer og personer, der skønnes ikke-tilhørende Europa. Det er af største vigtighed at anerkende, at grænseregimer struktureres af racisme, hvis man vil forstå, hvordan gruppedifferentierede sociale, fysiske og psykologiske skadevirkninger og strukturel vold finder sted og retfærdiggøres i forhold til udvisningscentrene. Med et neokolonialt grundlag nægter de europæiske stater racegjorte migranters rettigheder, medborgerskabsstatus og politiske og sociale medlemskab på en måde, der er sammenlignelig med deres praksis i forhold til befolkningen i kolonierne. Den samme racistiske logik, der herskede i kolonierne anvendes i metropolen.[135] Dette gør det muligt for europæiske stater at legitimere og normalisere, at racegjorte migranter berøves deres grundlæggende rettigheder, at betydelige statsmidler afsættes til at begrænse deres friheder og gøre deres liv utålelige, og at deres politiske handlekraft nægtes dem på en måde, der ville fremprovokere betydelig protest, hvis tilsvarende betingelser blev anvendt i forhold til Europas hvide borgerne. For så vidt som dette system også skubber mennesker ud i illegalitet, tvinger det dem til at gå ind i det uformelle, rettighedsløse og prekære arbejdsmarked, hvor de er udsatte for udnyttelse.

For det *tredje* omfatter de administrative processer gennem hvilke institutionel racisme imple-

menteres indespærring i fængsler og udvisningscentre, stigmatisering, kriminalisering og delegitimisering af rettighedskrav. Politikerne præsenterer udvisningscentre som den eneste mulige løsning på *ekstrasystemiske* problemer, som skyldes flygtninge og migranter. Men udvisningscentrenes organisering og det faktum, at flygtningene holdes uden tidsbegrænsning i en juridisk gråzone, hvor normale retsbeskyttelser ikke finder anvendelse, peger på systemiske mangler *inden for* det nuværende grænse- og migrationssystem. Krimmigration,[136] altså sammensmeltningen mellem udlændingeret og strafferet er et vigtigt omdrejningspunkt i forståelsen af, hvordan institutionel racisme implementeres. I dansk sammenhæng er to aspekter af krimmigration særligt vigtige: den instrumentelle brug af strafferet som et middel til migrationskontrol, der lovliggør udstødelsen af 'uønskede' racegjorte grupper, og gør denne udstødelse legitim i offentlighedens øjne. Som beskrevet i denne rapports første del, udsættes de juridisk strandede migranter for en situation, hvori de er i høj risiko for kriminalisering. Dette sker eksempelvis ved, at deres reaktioner på de begrænsninger, der pålægges deres hverdag og det betydelige psykiske pres, de udsættes for, kan medføre anklager under straffeloven. Det andet vigtige aspekt af krimmigration i en dansk kontekst vedrører, hvordan faciliteter og teknologier forbundet med straf, såsom fængsler, indespærring, sikkerhed og overvågning, bruges målrettet migranter. Dette sker hovedsageligt via igangsættelsen af et uigennemsigtigt administrativt apparat, der effektivt undergraver migranternes grundlæggende retsbeskyttelse[137] – og potentielt også selve retsstaten. Denne udvikling går hånd i hånd med den globale udvidelse af sikkerheds-, overvågnings- og fængselsindustrien rapporteret i forskning.[138] Kriminaliseringen og den resulterende stigmatisering af migranter i udvisningscentrene (som også rammer dem, der aldrig har været mistænkt eller dømt for en forbrydelse) bruges til at legitimere brud på menneskerettighederne, især når folk i centrene protesterer og reagerer på deres situation og udfordrer statens og dens embedsmænds praksis.[139]

Vores argument er altså, at de danske udvisningscentre skal forstås som udtryk for statssanktioneret racisme implementeret via lovgivningen: de producerer de afviste asylansøgeres langsomme død. Den danske lovgivning bruges i stigende grad til at fratage specifikke grupper af borgere og ikke-borgere deres basale rettigheder, eller til at stadfæste hierarkiske forskelle mellem danske første- og andenrangs borgere ved lov. I lyset heraf, og af den bekymrende situation der tegnes via denne rapports undersøgelse af udvisningscentrenes organisering og virkninger, kan vi bemærke, at det juridiske system igen står over for en historisk periode, hvor systemet viser sig at være utilstrækkeligt: i stedet for at beskytte alles rettigheder bliver det brugt til at omgås menneskerettighederne og til at implementere racismen via loven. Flygtninges kampe i Danmark og Europa kan i denne sammenhæng sammenlignes med kampene og forekomsten af modstand mod racisme og undertrykkelse fra tidligere historiske tider, herunder suffragettes kamp og kampen mod apartheid. I disse historiske kampe blev nye rettigheder smedet, hvilket indebar ændringer på både statsligt og interstatsligt niveau.

De afviste asylansøgeres kampe i de danske udvisningscentre udfordrer de betingelser, der opsættes til at fratage juridisk strandede migranter deres politiske subjektivitet.[140] I 2016 blev der i udvisningscenter Sjælsmark startet en række protester af 'Castaway Souls of Denmark', som krævede en afslutning på den langsomt dræbende politik, de blev udsat for. Som et medlem af bevægelsen bemærkede: "I Somalia ville døden være hurtig. Men her dræber de én langsomt, mentalt"[141] Flygtningenes protestbevægelser pegede altså også på følgevirkningerne af de motivationsfremmende foranstaltninger og udvisningscentrene: den danske stat dræber specifikke grupper af mennesker langsomt på psykologisk vis (dvs. påfører dem permanente psykiske lidelser), på social og politisk vis (idet de bliver kriminaliseret og stigmatiseret af samfundet, og deres

menneskerettigheder begrænses kraftigt) samt på eksistentiel vis (idet de berøves en nutid og fremtid). Flygtningene var endt med ufrivilligt – og muligvis på ubestemt tid – at sidde fast i Danmark. De frygtede at vende tilbage til deres oprindelseslande og kunne ikke søge asyl i et andet europæisk land eller forlade Europa og forsøge at starte et liv et andet sted i verden. Dette forhold gør dem de facto statsløse; hvad Hannah Arendt betegnede som "fredløse per definition". Deres situation fremhæver ikke blot manglerne i de danske asylprocedurer, og hvordan udvisningscentrene har resulteret i fysisk og juridisk fastlåshed. Ved at lukke legaliseringsmulighederne for nogle, og ved at skubbe legale beboere ud i ulovlighed, skaber de restriktive politikker effektivt mere af det, de skulle begrænse: det vil sige ulovlighed og sårbarhed.[142]

Figur 3: Hvordan producerer den danske stat en for tidlig død hos de afviste asylansøgere i udvisningscentrene?

Politisk / juridisk
Stigmatisering, illegalisering, kriminalisering, indespærring/ geografisk isolering, ingen muligheder for at gøre rettigheder gældende, ingen instanser at ty til

Socialt
Ingen fritid, ingen fremtid, ingen rutiner, ingen steder til religiøs praksis, ingen arbejde, ingen uddannelsesmuligheder, ingen muligheder for at lære dansk, stigmatisering, kriminalisering

Eksistentielt
Ingen fritid, ingen fremtid, ingen rutiner, ingen steder til religiøs praksis

Psykisk
Posttraumatisk stress, selvskade/ selvmordsforsøg, depression, angst

Fysisk
Hegn, biometrisk kontrol, geografisk isolation, mad, sundhedsbehandling

De bekymringer, flygtninge i Danmark udtrykker, har genklang i de protester, som flygtninge og migranter har organiseret andre steder i Europa især efter 2015. Protesterne synliggjorde mange systemiske fejl ved det nuværende asyl- og migrationssystem og deres skadelige og dødbringende konsekvenser for flygtningene.[143] På samme måde som kontrolprocedurerne ved Europas ydre grænser er dødbringende, er det usandsynligt, at udvisningscentrene – eller placeringen af flygtningecentre udenfor Europas grænser – vil skabe en bæredygtig løsning for staten, og ej

heller for de migranter, der anbringes der. Mange af de udvisningshindrede afviste asylansøgere i Danmark kommer aldrig til at vende tilbage; nogle af dem vil aldrig være i stand til det. Vi deler de bekymringer, som flygtningesolidaritetsnetværk, venner, advokater, civile aktivister og endda visse statslige aktører har udtrykt om konsekvenserne af på ubestemt tid at holde mennesker i en tilstand hvor de er juridisk strandede[144] og frarøvet en værdig nutid og fremtid. Bibeholdelsen af denne situation har ikke blot alvorlige konsekvenser for de berørte, men også for vores samfund. Vi mener, det er muligt og nødvendigt at finde løsninger der gør det muligt, at inkludere de udvisningshindrede afviste asylansøgere juridisk og samfundsmæssigt i stedet for at ophæve deres rettigheder og fastholde dem i en juridisk gråzone på ubestemt tid. Et sted at starte er at lytte til de krav, som asylansøgerne selv stiller. Kravene fra demonstranterne fra Castaway Souls of Denmark og senere de sultestrejkende i Kærshovedgård var: retten til at have rettigheder, frihed til at flytte, frihed til at blive, lukning af asylcentre og fængsler og stop for kriminaliseringen af migranter og flygtninge. At lytte til disse krav indebærer at sætte dem i deres rette sammenhæng: som én af mange kampe for menneskerettigheder, som har været nødvendige for at tilpasse rettighedsregimet til samfundsudviklingen, og som en kamp der giver inspiration til nye politiske projekter for en inkluderende samfundsforandring. Med denne rapport håber vi også at have ydet endnu et bidrag til sådanne debatter.

NOTER

1) *Interviewet af forfatterne, 2017. For at sikre informanternes anonymitet, bruges fiktive navne gennem hele rapporten. Den person, hvis sag udgør det 'paradigmatiske eksempel' i rapporten, har givet samtykke til at dele de sagsakter, han har haft adgang til, med forfatterne. Navne og datoer er imidlertid ændret med henblik på at beskytte hans identitet.*
2) *Centrene kaldes officielt "udrejsecentre". I denne rapport bruger vi ordet "udvisningscentre", idet deres formål er at fastholde individer under fængselslignende forhold, forud for at en udvisning mod deres vilje kan udføres. Det er ligeledes den terminologi, der benyttes af beboerne på centrene.*
3) *Inger Støjberg i Politiken 01.06 2016*
4) *Inger Støjberg i Politiken 01/06/2016*
5) *Justitsministeriet, 16. august 2013*
6) *Helsinki-Komité 2017*
7) *EU Commission Report, COM, 2014.*
8) *Det er intentionen, at Sjælsmark også skal benyttes til somaliske familier, hvis opholdstilladelser er blevet inddraget, indtil de kan udvises; se Clante Bendixen 2017.*
9) *Rigspolitiet 2015, Garly Andersen et al 2009, Juul 2011, Garly Andersen 2011, Kjær 2003a, b.*
10) *Clante Bendixen 2011; COM 2014; Gibney 2008; Kalir & van Schendel 2017.Lundberg 2017; Rosenberger & Küffner 2017; Valenta & Thorshaug 2011.*
11) *Rigspolitiet 2015; Helsinki-Komitéen 2017*
12) *Cf. Clante Bendixen 2011; 2017*
13) *Flyvbjerg 2006*
14) *Grant 2007: 30. "are caught between removal from the State in which they are physically present, inability to return to their State of nationality or former residence, and refusal by any other State to grant entry."*
15) *COM 2014; British Red Cross 2017; Lundberg 2017*
16) *Clante Bendixen 2011; 2017*
18)*Ministersvar 21/12/2017*
19)*Ministersvar 10/01/2018*
17) *Art. 33 i Flygtningekonventionen; se Ny i Danmark 2009. Dette princip forbyder stater "på nogensomhelst måde (at) udvise eller afvise en flygtning ved grænserne til sådanne områder, hvor hans liv eller frihed ville være truet på grund af hans race, religion, nationalitet, hans tilhørsforhold til en særlig social gruppe eller hans politiske anskuelser."*
20) *Interview med beboer i Kærshovedgård, 2017*
21) *Clante Bendixen, 2011*
22) *Ministersvar 21/12/2017*
23) *Groth & Saxtorp 2017.*
24) *Denne kritik kan findes helt eller delvist reflekteret i følgende tekster: Clante Bendixen 2009, 2011 og 2016, Gammeltoft-Hansen og Whyte 2011, Justesen 2003, Juul 2011, Kjær 1999, 2003a, 2003b, Knudsen 2009, Larsen 2017, Suárez-Krabbe (under udgivelse), Syppli Kohl 2015, Vedsted-Hansen 2009, 2017, Weschke 2017, Whyte 2011.*
25) *Vedsted-Hansen 2009, Clante Bendixen 2011, Kjær 2003a, 2003b*
26) *Vedsted-Hansen 2009, Clante Bendixen 2011, Kjær 1999, 2003a, 2003b*
27) *See Weschke 2017, Information 2017; Politiken 2014a, b, c, d, e og 2017b.*
28) *Clante Bendixen 2011, 2016; Gammeltoft-Hansen & Whyte 2011, Vedsted-Hansen 2009*
29) *Groth og Saxtorp 2017, Clante-Bendixen 2011: 34, eksemplet om Ali Jaber Rasheed Al-Jarrah.*
30) *Clante-Bendixen 2017.*
31) *Se Amnesty International 2017 for kritik af udvisninger til Afghanistan. Den danske 'undersøgelseskommission' til Somalia, som nu tjener som grundlag for tilbagetrækning af somaliske statsborgeres opholdstilladelser, kom aldrig til Somalia, da dette blev anset for at være for farligt. Se Clante Bendixen 2017.*
32) *Se for eksempel CREDO 2013; Dahlvik 2017*
33) *Clante-Bendixen 11/03/2018 http://refugees.dk/aktuelt/2018/marts/status-paa-somalia-sagerne/*
34) *Se Lundberg 2017 for overblik.*
35) *Interview med juridisk rådgiver 2016; Clante Bendixen 2011*
36) *ECHR 2016; Migrant Voices, 2017: 4-6.*
37) *Belloni 2016; Brekke & Brochmann 2014*
38) *Clante Bendixen 2017.*
39) *I samtale med forfatterne, 2017.*
40) *Rigspolitiet statistik Februar 2018*
41) *De Genova & Peutz 2010; Gibney 2008*
42) *Gammeltoft-Hansen & Tan 2017*
43) *Lemberg-Pedersen, M. 2016; Andreas og Snyder. 2000; Thielemann 2004; Webber, F. 2006.*
44) *Information 31/05/2016*
45) *DR 23/02/2017*
46) *Interviewet af forfatterne 2017*
47) *Bosworth et al 2018; Sklansky 2012*
48) *Clante-Bendixen 2016*
49) *Se information i Udrejsecenter Sjælsmarks hjemmeside: Udrejsecenter.dk*
50) *Clante Bendixen 2011: 22. For en kritik af administrative frihedsberøvelse uden juridisk opsyn, se Majcher 2013*
51) *Clante Bendixen 2011: 22-26, Kjær 1990, Vedsted-Hansen 2009*
52) *Interview med JuraRådgivningen & Refugees Welcome 2016.*
53) *En tidligere version af denne tabel findes i Marronage #3*
54) *Udlændingestyrelsen 09/02/2016*
55) *Cf Art. 5 af den Europæiske Menneskerettighedserklæring*
56) *Se Ombudsmanden 2017; Helsinki-Komitéen 2017*
57) *Amnesty International 21/09/2017; Helsinki Komitéen 2017*
58) *Lindberg 2017*
59) *Udrejsecenter Kærshovedgård 2017*
60) *Se Juul 2011; DIHR 29.08.2016; Amnesty International 21/09/2017*
61) *EU LEX 2014*
62) *Cf. Vedel Kessing 2014*
63) *DIHR 29.08.2016: 7*
64) *Højesteret sag 216/2017*
65) *Justitsministeriet 2012 http://www.justitsministeriet.dk/nyt-og-presse/pressemeddelelser/2012/hoejesterets-dom-aendrer-ikke-reglerne-udlaendinge-paa-taalt*
66) *Amnesty International, september 2016; november 2016*
67) *Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets 06/2016; Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget. 2016-17*
68) *Se Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets "Skema*

over forhøjelse af strafniveau for overtrædelse af opholds- og meldepligten"

69) DR 10/01/2018

70) Berlingske 13/03/2018

71) DR 11(01/2018

72) OHCHR 2017

73) Amnesty International 2016; Institut for menneskerettigheder 2013, 2016; Helsinki Komitéen 2017; Ombudsmanden 2016; Vedel Kessing 2014.

74) Interview med beboer i Sjælsmark 2016

75) Se hjemmesiderne for Udrejsecenter Kærshovedgård og Udrejsecenter Sjælsmark

76) Helsinki-Komitéen 2017

77) Interview med beboer i Sjælsmark 2016

78) Helsinki-Komitéen 2017: 9

79) Helsinki-Komitéen 2017: 29

80) Whyte definerer denne form for overvågning som 'myopticon'; Whyte 2011

81) Interview med beboer fra Kærshovedgård 2017

82) Interview med beboer fra Kærshovedgård 2017

83) Beboer i Sjælsmark 2016

84) Interview med beboer fra Sjælsmark 2016

85) Se også Clante Bendixen 2011

86) Interview with resident of Sjælsmark 2016

87) "De tillagte pligter (inklusiv meldepligten) skal respekteres. Autoriteters muligheder for at foretage skønsmæssige beslutninger om at lempe på reglerne i individuelle sager er ligeledes indskrænkede. Overtrædelser af pligterne skal omgående rapporteres og sanktioneres; en lovlig basis for varetægt bliver introduceret i tilfælde af overtrædelser; og der er foretaget signifikante stramninger af straffen herfor: nemlig, fængsling i op til 1-3 år." (Dansk Institut for Menneskerettigheder 2016: 11)

88) F.eks. Nyheder TV2 22/06/2016

89) Fiske 2016

90) Interview med beboer fra Kærshovedgård 2017

91) DR 29/11/2017

92) DR 10/04/2017. "Udrejsecenter: Afviste asylansøgere forsvinder hver uge. Se også Andersson 2016; Valenta & Thorshaug 2011.

93) Beboer i Sjælsmark i: Vice 29/01/2016.

94) Griffiths 2013, 2014; Khosravi 2014

95) Amnesty International & Røde kors 2008

96) Clante-Bendixen 2011: 10

97) Hallas, et. al 2007

98) DR 29/02/2017; Information 31/05/2016.

99) Beboer i Sjælsmark i samtale med forfatterne, 2016.

100) Griffiths et al 2014

101) Resident of Sjælsmark in conversation with the authors, 2016.

102) Nyidanmark 2018: Sundhed

103) Ibid.

104) DR 23/02/2017. Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment kan tilgås her: http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CAT.aspx

105) Pedersen & Jakobsen 2012

106) Se pressemeddelelse vedr. Sultestrejken i Trampolinehouse.dk 20/10/2017; The Local 21/10/2017.

107) Mbembe 2003; Olivarius 2013

108) Ministersvar 10/01/2018

109) Politiken 09/07/2017.

110) Clante-Bendixen 2011: 10

111) Asylbørn i Danmark 2011

112) Clante Bendixen 2017

113) Inkl. Børns Vilkår, Røde Kors: se DR 06/11/2017; Politiken 09/07/2017; 29/10/2017. Se også Folkebevægelsen for asylbørns fremtid.

114) Helsinki-Komitéen 2017: 11.

115) Resident of Sjælsmark, 2016.

116) Helsinki-Komitéen 2017

117) DR Baglandet 31/03/2016

118) Udrejsecenter Sjælsmark 2016

119) Helsinki Komitéen 2017

120) Vedel Kessing 2014

121) Denne fremlæggelse adskiller sig på flere måder signifikant fra retsbogen. Dette skyldes at retsbogen udelukkende indeholder hvad af dommeren vurderer til at være af relevans for sagen. Som sådan er det dommerens referat af de forskellige vidnesbyrd, og ikke vidneforklaringerne i sig selv, som bliver inkluderet i retsbogen. Retsbogen er også blevet brugt som kilde, men følgende præsentation har ligeledes inddraget detaljer som er blevet noteret af forskningsgruppen ved begge høringer.

122) Stanley 2017

123) Lindberg 2017.

124) Ugelvik 2013

125) Cf. Helsinki-Komitéen 2017

126) Østerbye 2013, forfatternes kursivering

127) Stumpf 2006; Sklansly 2012; Boszworth et al 2018

128) Selvskadende adfærd og vold har været rapporteret af asylansøgere i asylcentre og fængsler over hele Danmark, hvor beboerne også underlægges betydelig stress og pres, der forværres af wisheden og de begrænsninger de underlægges i dagligdagen. Se for eksempel Information 14/05/2016; for andre eksempler se Global Detention Project 2017.

129) Jf. De Genova & Peutz (red) 2010, specielt Barthia s. 336

131) De Genova 2016; Ehrkamp 2017; Global Detention Project 2017

132) De Genova 2016; Davies, Isakjee and Dhesi 2017; Walters 2011

133) Mbembe 2003: 21; se også Castro 2015

134) Rapporten benytter Ruth Gilmores definition af racisme som "den statsautoriserede og/eller juridiske produktion og udnyttelse af gruppedifferentierede sårbarheder for en for tidlig død i forskellige, men tæt indbyrdes forbundne politiske geografier" – Original på engelsk: "the state-sanctioned and/or legal production and exploitation of group-differentiated vulnerabilities to premature death, in distinct yet densely interconnected political geographies" (Gilmore, 2007: 28).

135) Balibar 1991; De Genova 2010; Kalir 2017

136) Stumpf 2006; Sklansky 2012; Bosworth et al 2018

137) Barker 2017; Bosworth et al 2017.

138) Davis 2003; Flynn & Cannon 2009; Flynn 2013, Flynn 2015; Gilmore 2009; Golash-Boza, 2009a, 2009b; Rembis 2014; Ryan 2010; Suárez-Krabbe (forthcoming).

139) Amnesty International 2016; Institut for menneskerettigheder 2013, 2016; Danske Helsinki Komittén 2017; Ombudsmanden 2016; Vedel Kessing 2014.

140) Kalir & van Schendel 2017; Mbembe 2003; Olivarius 2013

141) Interview med beboer i Sjælsmark 2016

142) Andersson 2014, 2016

143) Casas Cortes et al 2016; Davies et al 2017; De Genova et al 2010; Tazzioli & De Genova 2016

144) Grant 2007: 30

HENVISNINGER

Amnesty International. 21 September 2016. "Regler for tålt ophold strammes for hårdt." http://amnesty.dk/danske-pressemeddelelser/regler-for-taalt-ophold-strammes-for-haardt. (sidst besøgt 2018-01-27)

——— November 2016. "Tålt ophold. Regeringen ignorerer højesteret." http://amnesty.dk/nyhedsliste/2016/taalt-ophold-regeringen-ignorerer-hoejesteret (sidst besøgt 2018-01-27)

Andersson, Ruben. 2014. Illegality, Inc. Clandestine Migration and the Business of Bordering Europe. Oakland, California: University of California Press.

——— 2016. Europe's failed 'fight' against Irregular Migration: Ethnographic Notes on a Counterproductive Industry. Journal of Ethnic and Migration Studies 42 (7): 1055–75.

Balibar, Etienne. 1991. Es Gibt Keinen Staat in Europa: Racism and Politics in Europe Today. New Left Review, I(186): 5–19.

Bekendtgørelse af udlændingeloven: https://www.retsinformation.dk/

Bosworth, Mary, Katja Franko, and Sharon Pickering. 2018. Punishment, globalization and migration control: Get them the hell out of here. Punishment and Society, 20(1): pp. 34–53

Brekke, Jan-Paul, and Grete Brochmann. 2014. Stuck in Transit: Secondary Migration of Asylum Seekers in Europe, National Differences, and the Dublin Regulation. Journal of Refugee Studies, September, feu028.

Clante Bendixen, Michala. 2009. Lighed for loven. I: Bedsteforældre for Asyl: Afvist. Asylansøgere i Danmark. København: Tiderne Skifter. s. 168-173.

——— 2011. Asylcenter Limbo. En rapport om udsendelseshindringer. Refugees Welcome.

——— 2016. "Store forskelle i asylvurderinger". http://refugees.dk/fokus/2016/januar/store-forskelle-i-asylvurderinger/ (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 29.08.2016. "Problemer med at sende afviste hjem". http://refugees.dk/fakta/asylproceduren-i-danmark/problemer-med-at-sende-afviste-hjem/. (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 2017. "En barndom i ingenmansland". http://refugees.dk/fokus/2017/oktober/en-barndom-i-ingenmandsland/ (sidst besøgt 2018-01-27)

Commissioner for Human Rights. January 2016. Denmark: amendments to the Aliens Act risk violating international legal standards, European Commission. http://www.coe.int/en/web/commissioner/-/denmark-amendments-to-the-aliens-act-risk-violating-international-legal-standards. (sidst besøgt 2018-01-27)

CREDO. 2013. "Credibility assessments in asylum procedures". https://helsinki.hu/wp-content/uploads/Credibility-Assessment-in-Asylum-Procedures-CREDO-manual.pdf (sidst besøgt 2018-01-27).

Danske Institut for Menneskerettigheder. 2016. Dok. Nr. 16/02880-6. https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/hoeringssvar/hoering_af_udkast_til_lovforslag_vedr_udlaendingeloven_2016.pdf (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 29/08/2016. "Notat om regeringens aftale af 15. juni 2016 om udlændige på tålt ophold og udviste kriminelle og de menneskeretlige problemstillinger". Dok Nr. 16/02478-1. https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/dokumenter/nyheder/Notat%20om%20tålt%20ophold.pdf (sidst besøgt 2018-01-27)

DanWatch. 23/03/2018. "Turkey bars refugees from leaving war-torn Syria with help from EU funds". Available at: https://danwatch.dk/en/undersoegelse/turkey-bars-refugees-from-leaving-war-torn-syria-with-help-from-eu-funds/ (last accessed 2018-04-08).

Davies, Thom, Isakjee, Arshad, and Surindar Dhesi. 2017. Violent Inaction: The Necropolitical Experience of Refugees in Europe. Antipode 49(5): 1263-1284.

Davis, Angela. 2003. Are Prisons Obsolete? New York: Seven Stories Press.

De Genova, Nicholas. 2016a. Detention, Deportation, and Waiting: Toward a Theory of Migrant Detainability. Global Detention Project, Working Paper No. 18. Available at: https://www.globaldetentionproject.org/wp-content/uploads/2016/12/De-Genova-GDP-Paper-2016.pdf (last accessed 2017-06-01).

——— 2016b. The 'European' Question: Migration, Race, and Post-Coloniality in 'Europe'. In: An Anthology of Migration and Social Transformation, 343–56. IMISCOE Research Series. Springer, Cham.

De Genova, Nicholas and Peutz, Nathalie. 2010. The Deportation Regime: Sovereignty, Space, and the Freedom of Movement. Durham, NC: Duke University Press.

DR. 29/03/2016. "Baglandet: Håbløshedens center". http://www.dr.dk/radio/p1/baglandet/baglandet-37 (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 10/04/2017. "Udrejsecenter: Afviste asylansøgere forsvinder hver uge. https://www.dr.dk/nyheder/indland/udrejsecenter-afviste-asylansoegere-forsvinder-hver-uge (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 23/02/2017. "P1 Dokumentar: livet på tålt ophold | P1 DR https://www.dr.dk/radio/p1/p1-dokumentar/p1-dokumentar-livet-pa-talt-ophold. . (sidst besøgt 2017-12-27)

——— 06/11/2017. "Det handlede Støjberg-besøg egentlig om: er udrejsecentret for børn?" https://www.dr.dk/nyheder/indland/det-handlede-stoejberg-besoeg-egentlig-om-er-udrejsecentret-boern. (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 29/11/2017. "Udrejsecenter har fået omkring 30 afviste asylansøgere til at forlade Danmark". https://www.dr.dk/nyheder/regionale/midtvest/udrejsecenter-har-faaet-omkring-30-afviste-asylansoegere-til-forlade (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 10/01/2018. "Stærkt signal fra politikere til udviste udlændinge: Domstole går nu i gang med at straffe ud fra skema". https://www.dr.dk/nyheder/regionale/midtvest/staerkt-signal-fra-politikere-til-udviste-udlaendinge-domstole-gaar-nu-i (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 11/01/2018. "Efter straffene er blevet skærpet: Sharvin fra omstridt udrejsecenter er en fri mand". https://www.dr.dk/nyheder/regionale/midtvest/efter-straffene-er-blevet-skaerpet-sharvin-

fra-omstridt-udrejsecenter-er (sidst besøgt 2018-01-27)

EU LEX. 2014. "EU Return Directive". Available at: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM:jl0014 (sidst besøgt 2017-12-27).

European Commission. 2014."Communication from the Commission to the Council and the European Parliament on EU Return Policy".

Flyvbjerg, Bent. 2006. Five Misunderstandings About Case-Study Research. Qualitative Inquiry, 12(2): 219-245.

Fiske, Lucy. 2016. Human Rights, Refugee Protest and Immigration Detention. Palgrave MacMillan.

Flynn, Matthew. 2015. Bureaucratic Capitalism and the Immigration Detention Complex, Global Detention Project Working Paper No. 9. Geneva: Global Detention Project. Available at http://www.globaldetentionproject.org/publications/bureaucratic-capitalism-and-immigration-detention-complex (sidst besøgt 2018-01-27)

Flynn, Michael & Cannon, Cecilia. 2009. The Privatization of Immigration Detention: Towards a Global View, Global Detention Project Working Paper. Geneva: Global Detention Project. Available at http://www.globaldetentionproject.org/content/privatization-immigration-detention-towards-global-view-0 (sidst besøgt 2018-01-27)

Flynn, Michael. 2013. The Hidden Costs of Human Rights: The Case of Immigration Detention | Global Detention Project | Mapping Immigration Detention Around the World. Global Detention Project. https://www.globaldetentionproject.org/the-hidden-costs-of-human-rights-the-case-of-immigration-detention. (sidst besøgt December 28, 2017)

Folketinget. 2017. "Lovsekretariatet notat om Højesterets afgørelse af 17 januar 2017 om tålt ophold". http://www.ft.dk/samling/20161/almdel/UUI/bilag/114/1717688/index.htm (sidst besøgt 2018-01-27)

Gammeltoft-Hansen, Thomas & Zachary Whyte. 2011. Dansk asylpolitik 1983-2010. I: Asylbørn i Danmark. En barndom i undtagelsestilstand, (Red.) Katrine Vitus and Signe Smith Nielsen. Hans Reitzels Forlag. 152-172.

Gammeltoft-Hansen, Thomas, & Nikolas F. Tan. 2017. The End of the Deterrence Paradigm? Future Directions for Global Refugee Policy. Journal on Migration and Human Security 5, nr 1: 28–56.

Garly Andersen, Lisbeth, Anette Faye Jacobsen , Birgitte Kofod Olsen. 2009. Afviste asylansøgere og andre udlændinge i udrejseposition. Udredning nr. 6. Institut for Menneskerettigheder. https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/dokumenter/udgivelser/imr_udredn_6_2009.pdf (sidst besøgt 2018-01-27)

Garly Andersen, Lisbeth. 2011. Afviste asylansøgere. I: Asylbørn i Danmark. (Red.) Vitus og Smith Nielsen. Hans Reizels Forlag. 57-71.

Gibney, Matthew. J. 2008. Asylum and the Expansion of Deportation in the UK. Government and Opposition 43 (2): 146–167.

Global Detention Project. 2017. https://www.globaldetentionproject.org/ (sidst besøgt 2018-01-27)

Grant, Stefanie. 2007. "The Human Rights of Legally Stranded Migrants", Cholewinski m.fl. (red.) International Migration Law, TMC Asser.

Griffiths, Melanie. 2013. "Living with Uncertainty: Indefinite Immigration Detention." Journal of Legal Anthropology 1 (3): 263–86.

——— 2014. "Out of Time: The Temporal Uncertainties of Refused Asylum Seekers and Immigration Detainees." Journal of Ethnic and Migration Studies, April, 1–19.

Golash-Boza, Tanya. 2009a. A Confluence of Interests in Immigration Enforcement: How Politicians, the Media, and Corporations Profit from Immigration Policies Destined to Fail, Sociology Compass, 3(2), 283-294.

——— 2009b. The Immigration Industrial Complex. Why We Enforce Immigration Policies Destined to Fail, Sociology Compass, 3(2), 295-309.

Groth, Bente and Marianne Saxtorp. 2017. "Bekymrede jurister: Hele den danske retsstat er i knæ. Der synes at være tale om en form for udmattelseskrig, i håb om at flygtningene giver op". Politiken, 16.08.2017. https://politiken.dk/debat/art6069010/Hele-den-danske-retsstat-er-i-kn%C3%A6.-Der-synes-at-v%C3%A6re-tale-om-en-form-for-udmattelseskrig-i-h%C3%A5b-om-at-flygtningene-giver-op (sidst besøgt 2018-01-27)

Hallas, Peter m. fl. 2007. Length of Stay in Asylum Centres and Mental Health in Asylum Seekers: a Retrospective Study from Denmark. EMC Public Health 2007, 7:288.

Helsinki-Komitéen for Menneskerettigheder. 2017. Notat vedr. udlændinge- og udrejsecentre i Danmark. http://www.ft.dk/samling/20161/almdel/UUI/bilag/218/1774547/index.htm (sidst besøgt 2018-01-27)

Højesteret. 17 Januar 2017. Sag 216. http://www.hoejesteret.dk/hoejesteret/nyheder/Afgorelser/Pages/Enudlaendingsovertraedelser-afopholds-ogmeldepligt1.aspx. (sidst besøgt 2018-01-27)

Information. 13/05/2016. "Lejrchef spredte frygt blandt asylansøgere". https://www.information.dk/indland/2016/05/lejrchef-spredte-frygt-blandt-asylansoegere (sidst besøgt 2018-02-22).

——— 31/05/2016. "Fængselsbetjente på udsendelsescenter er en 'unødvendig magtdemonstration'". https://www.information.dk/indland/2016/05/faengselsbetjente-paa-udsendelsescenter-unoedvendig-magtdemonstration. (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 2017. Udlændingestyrelsen inspicerede Somalia fra lufthavnen. https://www.information.dk/telegram/2017/01/udlaendingestyrelsen-inspicerede-somalia-lufthavnen (sidst besøgt 2018-01-27)

Isakjee, Arshad, and Thom Davies. 2017. Violent Inaction: The Necropolitical Experience of Refugees in Europe. Antipode 49(5): 1263-1284.

Isin, Engin F. 2009. "Citizenship in Flux: The Figure of the Activist Citizen." Subjectivity 29, 1(1): 367–88.

Justesen, Pia. 2003. International kritik. Den nationale arrogance I: Når du strammer garnet. Et opgør med mobning af mindretal og ansvarsløs asylpolitik. Aarhus Universitetsforlag. 69-86.

Juul, Claus. 2011. Rettigheder, pligter og de motivationsfremmende foranstaltninger. I: Asylbørn i Danmark. Red Vitus og Smith Nielsen. Hans Reizels Forlag. 193-210.

Kalir Barak og Willem van Schendel. 2017. Nonrecording states between legibility and looking away. I: Focaal—Journal of Global and His-

torical Anthropology 77 (2017): 1–7

Khosravi, Shahram. "Why Deportation to Afghanistan Is Wrong." Allegra, October 3, 2017. http://allegralaboratory.net/deportation-afghanistan-wrong/. (sidst besøgt 2018-01-27)

Kjær, Kim Ulrich. 1999. Motivationsfremmende foranstaltninger i flere varianter. Ugeskrift for retsvæsen, Årg. 133, nr. 7. 84-90

——— 2003a: Asyllovgivningen. Retssikkerheden under afvikling? I: Når du strammer garnet. Et opgør med mobning af mindretal og ansvarsløs asylpolitik. Aarhus Universitetsforlag. 137-160.

——— 2003b: Asylret i praksis. Slingrekurs og lukkede øjne I: Når du strammer garnet. Et opgør med mobning af mindretal og ansvarsløs asylpolitik. Aarhus Universitetsforlag. 161-183.

Knudsen, Jørgen. 2009. Tålt skam. I: Bedsteforældre for Asyl: Afvist. Asylansøgere i Danmark. København: Tiderne Skifter. s. 174-177.

Larsen, Niels Henrik. 2017. Afvisning og overførsel af asylansøgere. I: Udlændingeret. Indrejse, Visum, Asyl, Familiesammenføring (Bind 1). Jurist- og Økonomforbundets Forlag. 103-148.

Lindberg, Annika. 2017. The 'Mysterious' Configuration of Open Immigration Removal Centres: A New Politics of Abandonment? Oxford, Law Faculty https://www.law.ox.ac.uk/research-subject-groups/centre-criminology/centrebordercriminologies/blog/2017/05/mysterious (sidst besøgt 2018-01-27)

The Local. 21/10/2017. "Denmark Rejected Asylum Seekers Hunger Strike Against 'Intolerable' Circumstances."https://www.thelocal.dk/20171021/rejected-asylum-seekers-at-denmark-deportation-centre-hunger-strike-in-bid-to-bring-attention-to-intolerable-circumstances. (sidst besøgt 2018-01-27)

Lundberg, Anna 2017. "Uppehållstillstånd på grund av praktiska verk- ställighetshinder och preskription" (SOU 2017:84). http://www.regeringen.se/4aa7ef/contentassets/1f2d4b69dfc344998 78805e17036475b/uppehallstillstand-pa-grund-av-praktiska-verkstallighetshinder-och-preskription-sou-201784 (sidst besøgt 2018-01-27)

Majcher, Izabella. 2013. "'Crimmigration' in the European Union Through the Lens of Immigration Detention | Global Detention Project | Mapping Immigration Detention Around the World." n.d. Global Detention Project (blog). Accessed December 28, 2017. https://www.globaldetentionproject.org/crimmigration-in-the-european-union-through-the-lens-of-immigration-detention. (sidst besøgt 2018-01-27)

Mbembe, Achille. 2003. "Necropolitics", Public Culture, 15(1): pp. 11-40, Duke University Press.

Nyheder TV2. 28/06/2016. "Støjberg til asylansøger: - du skal sendes ud af Danmark - TV 2." http://nyheder.tv2.dk/politik/2016-06-28-stoejberg-til-asylansoeger-du-skal-sendes-ud-af-danmark.

——— 22/06/2016. "Afviste asylansøgere utilfredse med maden på centret: Går på madrov om natten" http://nyheder.tv2.dk/samfund/2016-06-22-afviste-asylansoegere-utilfredse-med-maden-paa-centret-gaar-paa-madrov-om-natten (sidst besøgt 12/02/2018)

Olivarius, Lise. 2013. "Sultestrejkens år". VisAvis No. 8: pp. 84-89.

Pedersen, Simon Risum & Jakob Skov Jakobsen. 2012. Motivationsfremmende foranstaltninger. Den usynlige tommelskrue. Arbejdsrapport. http://asyl.mediajungle.dk/ (sidst besøgt 2018-01-27)

Politi. 2018. Udsendelsesstatistik Februar 2018. https://www.politi.dk/da/servicemenu/statistik/udsendelser/ (Sidst besøgt 2018-02-02).

Politiken. 2014a. Tidslinje: Eritrea-sagens kaosforløb. http://politiken.dk/indland/politik/art5556824/Tidslinje-Eritrea-sagens-kaosforløb (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 2014b. Human Rights Watch: Dansk Eritrea-politik kan sprede sig i Europa. http://politiken.dk/indland/art5557149/Human-Rights-Watch-Dansk-Eritrea-politik-kan-sprede-sig-i-Europa; (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 2014c. Styrelse afviser at Eritrea-rapport var bestilt arbejde. http://politiken.dk/indland/politik/art5557111/Styrelse-afviser-at-Eritrea-rapport-var-bestilt-arbejde (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 2014d. Derfor er Eritrea-rapporten utroværdig. http://politiken.dk/debat/art5562585/Derfor-er-Eritrea-rapporten-utroværdig; (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 2014e Sygemeldt chefkonsulent: Eritrea-rapport er makværk. http://politiken.dk/indland/politik/art5556078/Sygemeldt-chefkonsulent-Eritrea-rapport-er-makværk (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 2014f. Udlændingestyrelsen om Eritrea-kovending: Juridisk er den tippet. http://politiken.dk/indland/politik/art5556084/Udlændingestyrelsen-om-Eritrea-kovending-Juridisk-er-den-tippet; (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 2015. Hård kritik af regeringens foreslåede asylstramninger. http://politiken.dk/indland/art5599653/Hård-kritik-af-regeringens-foreslåede-asylstramninger

(sidst besøgt 2018-01-27)

——— 2017b Dansk delegation var kun én dag i Somalia for at lave central rapport. http://politiken.dk/indland/art5813312/Dansk-delegation-var-kun-én-dag-i-Somalia-for-at-lave-central-rapport (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 17/05/2017. "Politiaktion på flygtningecenter: politi i dialog med mand, der har forskanset sig med familie." https://politiken.dk/indland/art5953991/Politi-i-dialog-med-mand-der-har-forskanset-sig-med-familie. (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 26/08/2017. "Menneskerettigheder kan blive justeret i Helsingør." https://politiken.dk/indland/art6082792/Menneskerettigheder-kan-blive-justeret-i-Helsing%C3%B8r. (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 09/07/2017. "Mindst 120 børn har levet mellem 4 og 12 år i det danske asylsystem." https://politiken.dk/indland/samfund/art6028413/Mindst-120-b%C3%B8rn-har-levet-mellem-4-og-12-%C3%A5r-i-det-danske-asylsystem. (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 29/10/2017. "Børns Vilkår: Forholdene på Sjælsmark er kummerlige." https://politiken.dk/indland/art6180917/Forholdene-p%C3%A5-Sj%C3%A6lsmark-er-kummerlige. (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 11/11/2017. "Hun overfusede Støjberg: »Man kan ikke ånde på Sjælsmark, og det var det, jeg ville sige" https://politiken.dk/indland/art6202359/%C2%BBMan-kan-ikke-%C3%A5nde-

p%C3%A5-Sj%C3%A6lsmark-og-det-var-det-jeg-ville-sige%C2%AB. (sidst besøgt 2018-01-27)

Rembis, Michael. 2014. The New Asylums: Madness and Mass Incarceration in the Neoliberal Era. I: Liat Ben-Moshe, Chris Chapman & Allison Carey (eds), Disability Incarcerated: Imprisonment and Disability in the United States and Canada. New York: Palgrave Macmillan, 139-159.

Rigspolitiet. 2010. Strategi for anvendelse af varetægtsfængsling og frihedsberøvelse efter udlændingeloven. http://www.ft.dk/samling/20101/almdel/uui/spm/221/svar/790158/972490.pdf (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 2015. Status på arbejdet med udsendelse af afviste asylansøgere i 2014. https://www.politi.dk/NR/rdonlyres/FD4D7293-13F9-40BD-BA90-E27DCCC03641/0/Statusredegoerelsefor2014.pdf (sidst besøgt 2018-01-27)

Ryan, Mary K. 2010. The Future of the Global Prison Industrial Complex, Journal for the Study of Peace and Conflict, 2009-2010 Annual Edition. Stevens Point, WI: The Wisconsin Institute for Peace and Conflict Studies, 1-12. http://www.uwsp.edu/cols-ap/WIPCS/Pages/journal.aspx (sidst besøgt 2018-01-27)

Sklansky, David Allan. 2012. "Crime, Immigration, and Ad Hoc Instrumentalism". 15 New Crim. L. Rev. 157.

Stumpf, Julia. 2006. The crimmigration crisis: immigrants, crime, and sovereign power. American University Law Review, 56(2), 367–419.

Stanley, Edward. 2017. Vi udsættes for mental krigsførelse og mister forstanden. Kronik. Politiken 11/9-2017. https://politiken.dk/debat/kroniken/art6105458/Vi-uds%C3%A6ttes-for-mental-krigsf%C3%B8relse-og-mister-forstanden (sidst besøgt 2018-01-27)

Suárez-Krabbe, Julia. forthcoming. Rearguard Theory and Freedom of Movements: The Liberation Struggle of Refugees in Denmark. I: Human Rights: Alternatives from the Global South. ed. / Boaventura de Sousa Santos; Bruno Sena Martins.

Syppli-Kohl, Katrine. 2015. Asylaktivering og Ambivalens: Forvaltning af asylansøgere i Danmark. Københavns Universitet.

Trampoline House. "Press Release on Kærshovedgaard." n.d. https://www.trampolinehouse.dk/stories/2017/10/20/press-release-on-krshovedgaard. (sidst besøgt 2018-01-27)

TV MidtVest. 12/02/2017. "Regeringens udrejsecenter lever ikke op til sit navn". https://www.tvmidtvest.dk/artikel/regeringens-udrejsecenter-lever-ikke-op-til-sit-navn?cid=tv2.dk:Regeringens%20udrejsecenter%20lever%20ikke%20op%20til%20sit%20navn:article. (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 03/072017. "Asylansøger satte ild til sit værelse." https://www.tvmidtvest.dk/artikel/asylansoeger-satte-ild-til-sit-vaerelse. (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 21/12/2017. "Første udlænding fængslet for at blive væk fra Kærshovedgård". https://www.tvmidtvest.dk/artikel/foerste-udlaending-faengslet-blive-vaek-fra-kaershovedgaard (sidst besøgt 2018-01-27)

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet. 09/02/2016. Fakta om Udrejsecenter Kærshovedgård. http://www.ikast-brande.dk/media/10350689/Faktaark_Udrejsecenter_Kaershovedgaard-_090216.pdf (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 06/2016. "Strengere kontrol med udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste". http://uim.dk/nyheder/2016/2016-06/strengere-kontrol-med-udlaendinge-pa-talt-ophold-og-kriminelle-udviste (sidst besøgt 2018-01-27)

——— 2017. "Skema over forhøjelse af strafniveau for overtrædelse af opholds- og meldepligten". http://uim.dk/filer/nyheder-2016/skema-over-strafskaerpelse.pdf (sidst besøgt 2018-01-27)

Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget. 2016-17. "Lov om ændring af udlændingeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og straffeloven". UUI Alm.del Bilag 9. http://www.ft.dk/samling/20161/almdel/uui/bilag/9/1673225.pdf (sidst besøgt 2018-01-27)

Udlændinge- og Integrationsministeriet. 31/03/2017. Notat om konsekvenser af Højesterets dom af 17. januar 2017 vedr. opholds- og meldepligt. http://www.ft.dk/samling/20161/almdel/UUI/bilag/157/1739141/index.htm (sidst besøgt 2018-01-27)

Udlændingestyrelsen. 07/02/2016. "Fakta om Udrejsecenter Kærshovedgård". http://www.ikast-brande.dk/media/10350689/Faktaark_Udrejsecenter_Kaershovedgaard-_090216.pdf (sidst besøgt 2018-01-27)

Udrejsecenter Sjælsmark. 2017. http://udrejsecenter.dk

Udrejsecenter Kærshovedgård. 2017. uckhg.dk.

Vedel Kessing, Peter. 2014. "På utålelig vilkår". http://www.advokatsamfundet.dk/Service/Publikationer/Tidligere%20artikler/2014/Advokaten%204/Taalt%20ophold.aspx (sidst besøgt 2017-12-23).

Vedsted-Hansen, Jens (2009): Anerkendelse eller afslag i det danske asylsystem. I: Bedsteforældre for Asyl: Afvist. Asylansøgere i Danmark. København: Tiderne Skifter. s. 137-152.

——— 2017. Udlændingerettens grundbegreber, retskilder og myndighedsstruktur. I: Udlændingeret. Indrejse, Visum, Asyl, Familiesammenføring (Bind 1). Jurist- og Økonomforbundets Forlag. 17-38.

Vice. 20/01/2016. "Sådant er livet på endestationen for Danmarks uønskede asylansøgere". https://www.vice.com/da/article/pp4pk7/livet-paa-et-dansk-deportationscenter-for-afviste-asylansoegere-876 (sidst besøgt 2018-01-27)

Weschke, Sunniva, 2017. Politics of objectivity: A study on Country of Origin Information reports. MA thesis in Advanced Migration Studies, University of Copenhagen. 1 August 2017

Whyte, Zachary. 2011. Enter the Myopticon: Uncertain Surveillance in the Danish Asylum System. Anthropology Today, 27(3), 18-21.

Østerbye, Kim (2013). Vi håber ikke, at vores opgave er at skræmme asylansøgere. Fængselsforbundet. Pressemeddelelse af 16/8-2013. http://faengselsforbundet.dk/vi-haaber-ikke-at-vores-opgave-er-at-skraemme-asylansoegere/ (sidst besøgt 2018-01-27)

Stop Killing Us Slowly,
En forskningsrapport om de motivationsfremmende foranstaltninger og kriminaliseringen af afviste asylansøgere i Danmark.

skrevet af Freedom of Movements Forskningskollektivet.

FOTOGRAFIER: *Omslag – forside: Amin Zeneyedpoor; bagside: Thomas Elsted. Indhold – s. 2: Amin Zeneyedpoor; s. 7 (DEL I): Amin Zeneyedpoor; s. 16: Rasmus Preston; s. 19: Rasmus Preston; s. 28: Thomas Elsted; s. 29: Thomas Elsted; s. 36-37: Thomas Elsted; s. 43: (DEL II) Amin Zeneyedpoor; s. 46-47: Satellit billede af Udrejsecenter Sjælsmark; s. 60: Rasmus Preston.*

1. udgave 1. oplag.
200 stk.
56 sider.

LAYOUT: *Albert Scherfig.*
TRYK: *Christensen Grafisk.*
Printed in Denmark 2018.

ISBN 978-87-970871-0-7